

СРІБНА ЗЕМЛЯ

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

**АЛЬМАНАХ - ОГЛЯД
ЗА 2021 РІК**

У цьому номері:

**Віктор Бедь: Слово про
2021 рік, що минає та
борців за незалежність
України у ХХ столітті - с.83**

**Вітання Проводу Закарпатської
крайової організації НРУ до Дня
Конституції України - с.35**

**Святкова різдвяна
Божественна літургія в
кафедральному храмі
ПЦУ за новоюліанським
календарем - с.92**

**Глава УГКЦ: Незалежність України
це плід руху цілих поколінь впродовж
Тисячоліття - с.63**

**Сто років Собору УАПЦ:
важливість гасла “армія,
мова, віра” українці
усвідомили ще сто років
тому - с.69**

**Іван Котляревський кинув
виклик Російській імперії.
Його творчість актуальна і
в нинішній війні - с.64**

**Як Літературне товариство
імені Т. Шевченка стало
Науковим товариством ім.
Шевченка: 125 років з часів
реорганізації - с.80**

ГАЗЕТА
Срібна Земля
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА
АЛЬМАНАХ-ОГЛЯД ЗА 2021 РІК
Засновник: АБ «СЗ»
Видавець: КаУ
Ужгород

NEWSPAPER
Silver Earth
ZAKARPATSKA REGIONAL NEWSPAPER
ALMANAC REVIEW FOR 2021
Founder: AO «SE»
Publisher: KaU
Uzhhorod

Науково-популярна та
інформаційно-аналітична газета
висвітлює проблеми суспільно-
політичного й національного
життя в Україні.

ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ

Відповідальність за достовірність
опублікованих матеріалів, статистичних
даних, іншої інформації несуть автори.

ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ

Видання засноване рішенням Вченої ради
Карпатського університету імені Августина
Волошина 31 жовтня 2019 року, протокол №3

ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ

Періодичність: щоквартальник
Випуск 1 /2022 * Issue 1 2022 .

ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ

Редакційна колегія/Editorial board:

Віктор БЕДЬ, д-р. богослов. н., д-р. юрид. н.,
проф. - голова редакційної колегії

Viktor BED', Doctor of Theology, Doctor of Laws,
Prof. - chairman of the editorial board

Марина ДУБ, д-р. педагог. н., професор

Marina DUB, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Михайло БАСАРАБ, д-р богослов. н., д-р. філософії в
галузі історії, проф. - науковий редактор

Mikhail BASARAB, Doctor of Theological Sciences,
Doctor of Philosophy in History, Prof. - scientific editor

Валерій БЕБИК, д-р. політ. н., проф.

Valery BEBYK, Doctor of Political Sciences, Prof.

Антоніна ВЧОРАШНЯ, д-р. педагог. н., проф.

Antonina VCHORASHNIA, Doctor of Pedagogical
Sciences, Prof.

Віктор Вк. БЕДЬ д-р філософії в галузі права,
д-р філософії в галузі богослов'я, доцент

Victor Vk. BED Ph.D. in Law,

Dr. Philosophy in Theology, Associate Professor

Юліан БЕДЬ д-р філософії в галузі права,

д-р філософії в галузі богослов'я, доцент

Julian BED Ph.D. in Law,

Dr. Philosophy in Theology, Associate Professor

Відповідальний редактор / Editor in chief:

Максим ПУШКАР / Maksym Pushkar

Popular science and
information and analytical newspaper
highlights the problems of social
political and national
life in Ukraine.

ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ

The responsibility for trustworthiness
of the publishing materials, statistical facts
and other information bear the authors

ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ

Наша адреса / Our address:
88000, Україна, Закарпатська область,
м. Ужгород, вул. Гойди, 4.
88000, Ukraine, Zakarpattia,
Uzhhorod, Hoidy Street, 4.

ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ ψ

Контактна інформація:

E-mail: bassarabmm@ukr.net

Website: www.kau.com.ua

Читайте нас у Facebook

Срібна Земля

ISSN 2706 8325

© Газета

АБ «Срібна Земля», 2022

© Карпатський університет

імені Августина Волошина, 2022

© Автори матеріалів, 2022

ЗМІСТ АЛМАНАХУ

Сторінками Української історії

Машина часу. Херсон – це Україна: як з'явилися та чому зникли козаки.....	6
Акт проголошення Української Держави.....	12
Конотопська битва.....	14
Студентська революція на граніті.....	18
Операція «Запад», або наймасовіша депортація в Західній Україні.....	20

Україна - Сильна - Незалежна

Представники Закарпатської крайової організації НРУ урочисто відзначили День незалежності України та 30-річчя відновлення української державності...	23
--	----

Голова Комісії з питань українського державотворення, духовності та борців за незалежність України ГР при Закарпатській ОДА єпископ Віктор Бедь взяв участь у вечері «З Днем народження, країно!».....	25
--	----

Вітання єпископа Віктора Бедь до 31-шої річниці прийняття Декларації про державний суверенітет України.....	28
---	----

Єпископ Мукачівський і Карпатський, ректор КаУ ім. Августина Волошина Віктор Бедь удостоєний відзнаки Верховної Ради України «30 років Акту проголошення незалежності України».....	29
---	----

В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород молилися за мир і благополуччя, та молитовно вшанували пам'ять борців за незалежність України до 30-річчя відновлення незалежності України та 32-ї річниці створення НРУ.....	30
--	----

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень за мир і благополуччя до 30-річчя відновлення державної незалежності України.....	31
---	----

Найважливе за рік

Ректор КаУ ім. Августина Волошина єпископ Віктор Бедь провів зустріч із Сарантісом Мانتзуракі, головою грецької общини у м. Вац Угорщини.....	32
---	----

Провід Закарпатської КО НРУ відзначив 80-ту річницю відновлення Української Держави та вшанував пам'ять Романа Шухевича.....	33
--	----

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив літію за українським патріотом Федором Поп, який дочасно відійшов у вічність.....	34
--	----

Вітання Проводу Закарпатської крайової організації НРУ до Дня Конституції України.....	35
--	----

- Єпископ Віктор Бедь очолив літію за Блаженнішим Митрополитом Володимиром Сабоданом до 7-х роковин його упокоєння..... 36**
- Представники Товариства борців за незалежність України та Закарпатського крайового РУХу молитовно ушанували полеглих українських захисників..... 37**
- Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив заупокійну літію за полеглими і спочилими у Бозі борцями за незалежність України..... 37**
- Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень у день шостої річниці архієрейської хіротонії..... 38**
- Колектив Карпатського університету імені Августина Волошина підтримав протести проти антинародних проєктів рішень Закарпатської обласної ради..... 39**
- Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь удостоїв представників офіцерів спеціального призначення високих відзнак до свят Покрова Пресвятої Богородиці та Дня захисників і захисниць України..... 40**
- Вітання керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією, ректора КаУ ім. Августина Волошина та УУБА єпископа Віктора Бедь до Дня Ужгорода.....41**
- В Ужгороді молитовно відзначили 77-му річницю визволення України від нацистської окупації та вшанували жертви окупаційного режиму Королівства Угорщини в Карпатській Україні..... 41**
- Представники українських громадсько-політичних організацій, за духовної підтримки ПЦУ, молитовно вшанували в Ужгороді українські жертви Геноциду-Голодомору в Україні 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів..... 43**
- В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА провели науковий круглий стіл до 100-річчя Помісного Собору УАПЦ і висвятили свт., свщм. Василя Липківського Митрополитом Київським і всієї України..... 45**
- Єпископ Віктор Бедь відслужив літію до 32-х роковин перепоховання Василя Стуса, Юрія Литвина та Олекси Тихого з цвинтаря комуністичного концтабору біля с. Кучино (Російська Федерація) на цвинтарі в м. Київ..... 47**
- Представники Народного Руху України та Української стратегії Гройсмана урочисто ушанували пам'ять В'ячеслава Чорновола у день 84-річчя його Народження..... 48**
- Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив літію за українським патріотом Андрієм Мельником до 131-річчя від дня його народження..... 49**
- В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород відбулася архієрейська літургія та святкування Дня ушанування святителя Миколая чудотворця..... 49**

В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород відслужили молебень до третьої річниці Об'єднаного Собору Православної Церкви України.....	51
Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень до Дня Збройних Сил України.....	51
Єпископ Віктор Бедь очолив святкову літургію та освятив ікону апостола українського Андрія Первозваного в кафедральному храмі м. Ужгород у день його ушанування.....	52
Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь, у Міжнародний день волонтерів, відслужив молебень за мир і благополуччя в Україні та благословення життя українських волонтерів.....	53
Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень за мир і благополуччя в Україні до 30-річчя Всеукраїнського референдуму.....	53
150-річний ювілей. Володимир Гнатюк (1871–1926) видав 20 томів українського фольклору та етнографічних матеріалів.....	54
Йосип Гладкий: останній кошовий.....	58
Глава УГКЦ: Незалежність України — це плід руху цілих поколінь впродовж Тисячоліття.....	63
Іван Котляревський кинув виклик Російській імперії. Його творчість актуальна і в нинішній війні.....	64
Головою Ужгородської районної організації Народного Руху України обрано Владислава Семйона.....	67
Головою Ужгородської міської організації Народного Руху України обрано Олександра Сазонова.....	67
Молодий Народний Рух презентував фільм “Шлях Незалежності”.....	68
Сто років Собору УАПЦ: важливість гасла “армія, мова, віра” українці усвідомили ще сто років тому.....	69
Як Літературне товариство імені Т. Шевченка стало Науковим товариством ім. Шевченка: 125 років з часів реорганізації.....	80
Віктор Бедь: Слово про 2021 рік, що минає та борців за незалежність України у ХХ столітті.....	83
Святкова різдвяна Божественна літургія в кафедральному храмі ПЦУ за новоюліанським календарем.....	92

Сторінками Української історії

Машина часу. Херсон – це Україна: як з'явилися та чому зникли козаки

Хроніки степової України: перша Прогноївська паланка Запорозької Січі, козацька флотилія Сидора Білого та постійні зради Російської імперії Рік 2014-й, березень. Росія починає так звану гібридну війну проти України. Війська РФ під виглядом “зелених чоловічків” беруть під контроль усі ключові об’єкти в Криму, на територіях 7 областей півдня і сходу України стартує так звана “Русская весна” – зрежисовані у Кремлі

псевдоакції протесту. Мета – захопити владу, розчленувати Україну і оголосити її частину так званою Новоросією. Президент РФ не особливо приховує свою участь і виправдовує ці дії історією.

План Путіна провалився. Крім окремих районів Донецької і Луганської області “Русская весна” захлинулася. А все тому, що в Кремлі погано обізнані з минулим. “Машина часу” продовжує розвінчувати пропагандистські кліше і розповідати справжню історію Сходу та Півдня України. На черзі – Херсонщина.

У Російському трактуванні минулого південь України до XVIII століття – Дикий степ. Земля грізних і небезпечних кочівників. І щойно з приходом сюди Російської імперії, ця територія була колонізована та цивілізована. Справжня Новоросія. Тільки от це цілковита неправда.

Вежа Вітовта XIV століття на Херсонщині. Прогноївська паланка Запорозької Січі на Кінбурзькій косі

Степи північного Причорномор'я протягом століть часто змінювали своїх господарів. Тут були візантійські колонії, панували скіфи і сармати, готи, анти, хозари і печеніги. У IX столітті руський князь Святослав переміг хозарів і на якийсь час встановив контроль над степом. Вихід до Чорного моря для держави, яку нині називають Київська Русь, був стратегічно важливим – саме завдяки цьому здійснювалися торгові і культурні контакти з Візантією. У XIII столітті після нападу на Русь монголо-татар причорноморський степ став повністю підвладний Золотій Орді. Галицько-Волинська

держава Данила Галицького переорієнтовується на взаємини із Західним світом, майбутня Московія стає улусом Орди і частиною світу татарського. Київщина входить до Великого Князівства Литовського, Руського і Жемайтійського. Князю Вітовту припадає до вподоби ідея побудови держави від Балтійського до Чорного морів. Цьому камінню понад 600 років. Так звана Вежа Вітовта просто біля греблі Каховської ГЕС. Нагадування про те, що колись це була територія ВКЛ.

Поки Московія була улусом Орди литовсько-українське військо перемогло татар у битві під Синіми Водами і встановило контроль над Правобережжям Дніпра аж до Чорного моря. Утім військові успіхи кінця XIV століття були нетривалими. ВКЛ уклало унію з Польщею, щоб згодом злитися в єдину Річ Посполиту, а вже у XV сторіччі на степи Причорномор'я прийшла Османська імперія – за посередництва підлеглих їй кримських і ногайських татар.

"Увагу Османів до регіону привертала проблеми безпеки та комерційні інтереси. Особливо вони були зацікавлені в рабах. Работоргівля стала домінувати. Ногайці та кримські татари реагували на цей попит, поширюючи свої набіги на північ від понтійських степів". (Сергій Плохій, "Брама Європи")

Практично у цей же період в степу з'являються і козаки. Рибалки, мисливці, все ж переважно – воїни-розбійники. Селище Тягинка на березі Дніпра – саме з цим місцем пов'язана перша письмова згадка про українських козаків.

Рік 1492-ий. Колумб мимоволі відкриває Америку, а кримський хан скаржиться литовському князю Олександру на його підлеглих з Києва та Черкас за розбій і вимагає покарати винних.

"Перша згадка про козаків, коли козаки напали на турецьке судно, зараз це село Тягинка на правому березі Дніпра, Білозерський район. Козаки тут почали засновувати зимівники. Це такі невеликі хутори, які знаходилися в балках, таких улоговинах, які поперше нелегко було знайти, по друге, захищали від суховіїв", – журналіст та історик Роман Кабачій.

У XVI столітті за порогами Дніпра виникає перша Січ, куди з півночі і заходу стягу-

ються різноманітні втікачі. Крім укріплення, далі в степу виникають невеликі козацькі поселення. Вони простягаються аж до Чорного моря.

"Там, де було найбільше цих зимівників, утворювалися паланки – адміністративні одиниці Січі.

На території Херсонщини була Прогноївська паланка, в околицях нинішнього села Геройське, де добували сіль і рибу", – Роман Кабачій

Сьогодні це село називається Геройське, а колись воно мало назву Прогної і було столицею паланки Січі.

"Це саме старе родовище солі у світі. Про нього згадують ще 5 тисяч років тому. І досі її добувають. Вона цілюща. Я колись брав і відправляв її на експертизу. Там стільки мінералів, що казали Мертве море в Ізраїлі "відпочиває", – Отець Павелко.

Сіль з озер на Кінбурзькій косі добувають і сьогодні. У середині XVI століття на вузькому перешийку, що відділяє Дніпровський лиман від Чорного моря, оселилася козацька родина Капустів і почала соляний промисел. Сусідство з Кримським ханством цьому не перешкоджало.

"Згідно із поширеною чорною легендою Кримське ханство нічого іншого не робило, як тільки нападало на беззахисні землі Литовсько-Польської держави, а відповідно України. І на Московію. І виводило величезні тлumi люду. Насправді ситуація виглядає щонайменше на рівних", – історик Сергій Громенко.

На кінець XVI – початок XVII століття козацтво стало домінуючою силою в регіоні. Козаки не тільки опановували степ, але й освоювали море. Флотилії чайок впливали з гирла Дніпра і наводили жах на турецькі міста.

Село Стара Збур'ївка на Херсонщині сьогодні стало відомим далеко за межами України – про нього режисер Роман Бондарчук зняв документальний фільм "Українські шерифи", який претендує на премію "Оскар". Назва ж села походить з XVI століття.

"Назва Збур'ївський Кут походить від реальної особи Самійла Зборовського, який ще за 200 років заснування нашого села, перебував тут із козацькою експедицією. Воював турка у цих краях", – сільський голова Старої Збур'ївки Віктор Маруняк. Рік 1603-й. Польський друкар і картограф Томаш Маковський закінчує роботу над великою мапою Речі Посполитої. На південних теренах, заселених козаками, вперше з'являється термін Вкраїна.

Кам'янська і Олешківська Січі на Херсонщині. Золота доба запорожців без Росії. Руйнування Січі

Рік 1709-й. Гетьман Іван Мазепа вступає в коаліцію з шведським королем Карлом 12. До неї приєднуються і козаки із Запоріжжя під проводом кошового отамана Костя Гордієнка. Реакція московського царя Петра Першого була миттєвою – він наказав знищити гетьманську столицю Батурин і Запорозьку Січ. Обидва накази виконали з особливою старанністю і жорстокістю. У Батурині вбивали жінок і дітей, на Січі нищили навіть могили. Після руйнування Чортомлинської Січі козаки під проводом Костя Гордієнка вирушили на південь у володіння Кримського хана. Зупинились ось тут, де заснували нову січ, яку назвали Кам'янська. Кам'янська Січ проіснувала недовго. Засліплений жадобою помсти Петро наказав знищити і її. Козаки подалися ще далі на південь. В Олешки.

Олешки — козацький край. У XVIII столітті, втікаючи від Росії, козаки заснували тут чергову Запорозьку Січ. Про це нагадують тепер тільки дорожні знаки, які вказують кудись в очерет.

Усі, хто після поразки Мазепи, не захотів чи не зміг залишатися на захопленій московитами території Гетьманщини,

подався на Південь. Офіційно це називалося територією Війська Запорозького Низового, під протекторатом Кримського Хана, неофіційно — Ханська Україна або ж по простонародному Ганьщина. Жити на Ганьщині було значно краще ніж під Москвою чи Польщею. Повна свобода, десятки промислів, прості і невисокі податки. На нинішню Херсонщину потяглися тисячі переселенців. Золота доба скінчилася у 1733-му, зі смертю кошового Костя Гордієнка.

Усе, що нам залишилось від Кам'янської Січі оцей ось камінний хрест. Він стояв на могилі Костя Гордієнка. Точне місце розташування його могили, на жаль, не відоме.

Уже через рік після смерті Гордієнка козаки погодилися на чергові вмовляння Росії повернутися у її "братські обійми". У 1734-му в Лубнах на Полтавщині було підписано договір, за яким козаки поверталися під російський протекторат — з правом вибирати собі кошового і користуватися усіма давнішими привілеями та промислами. Росія дарувала такі права не просто так — готувалася до війни з Туреччиною.

"У 1734-му році повертаються перед черговою російсько-турецькою війною на територію підвладну московському цареві і засновують нову, так звану Покровську Січ, або ж Підпільненську, яка проіснувала аж до 1775-го року", — доктор історичних наук Тарас Чухліб.

У 1735-му війна таки розпочалася, але кампанія, яка велася протягом трьох років, була проведена бездарно. Аж через 30 років Російська імперія повторила спробу вийти до Чорного моря. За допомогою запорозьких козаків цього разу завдання було виконане. Козацтво за участь у війні отримало своєрідну винагороду. У Петербурзі вже давно визрів план ліквідації Січі та запорозького козацтва. Виконати вирок доручили сербу, генерал-поручику Петру Текелію. Двадцять п'ятого травня 1775-го року армійський корпус регулярної російської армії вирушив з фортеці святої Єлизавети до Запорозьких Вольностей.

"Якщо говорити про кількість військ, то йшло дві армії, дві російські армії з театру

бойових дій з османської імперії. Одна під керівництвом генерала Соковорського, друга під керівництвом генерала Текелія. Близько 60 тисяч війська, але це регулярне військо з гарматами зі всією структурою і козаки в гарнізоні відпочивали. Це фактично був гарнізон, а все запорозьке військо розійшлося по зимівниках", – Тарас Чухліб. Більшість козаків вимагали від Калнишевського битви. Однак той не вірив в успіх. Згодом вся запорозька старшина на чолі з Калнишевським вийшла назустріч росіянам і тут же їх заарештували. Наступного дня Текелій зібрав на січовому майдані козаків і оголосив, що Військо Запорозьке за наказом імператриці скасоване. Так тихо і без бою припинила своє існування Запорозька Січ. Частина козаків подалася за Дунай, інша розселилася по степах нинішньої Херсонщини.

Українці – основа Чорноморського флоту. Козацька флотилія Сидора Білого

Рік 1775-й. Хоча війна з Туреччиною щойно завершилася підписанням Кючук-Кайнарджійського мирного договору, Росія уже готується до нових боїв. Вирішено будувати чорноморський флот. Для верфі вибирають місце у гирлі Дніпра. Тут, на місці старого укріплення розростається місто. Херсон.

"Міфологічною здається історія Херсонщини деяким нашим мешканцям, які нарізають кола довкола пам'ятника Потьомкіну і вважають, якби не він, то не було б Херсона", – кандидат філологічних наук Володимир Демченко.

Нове місто як і нові захоплені території, заселяли багато національностей, але передовсім українці. Саме вони, і це мусила визнати імперія, стали основою нового флоту.

"Матросов набирать флоту Черноморского из казаков запорожских и крестьян полуденной Малороссии как извечно опытных мореходов и победителей во множестве сражений и баталиях морских с неприятелем". (Наказ фельдмаршала Г. Потьомкіна)

Козаки на заклик Потьомкіна відреагували мляво. Пам'ять про зруйнування Січі і ув'язнення кошового Калнишевського на Соловках була ще свіжою. Назбиралася заледве тисяча охочих під орудою Сидора Білого. Утім обіцянки відновити Запорізькі вольності, а також надати офіцерські звання і дворянство таки подіяла. Уже у травні 1783-го

Сидір Білий привів з Херсона до Кримського містечка Ахтіар цілу флотилію, яка і стала ядром майбутнього флоту. Проте командувати Чорноморським флотом довірили росіянину. Кошовий Білий повернувся у Херсон будувати нову флотилію – Лиманську.

Невеликі гребні кораблі були звичніші для козаків ніж важкі фрегати і лінкори.

У 1787 Туреччина підтримувана Францією, Німеччиною і Британією висунула Росії ультиматум – повернути Крим і визнати Грузію васалом Османів. Почалася війна. У бік Кримського берегу і гирла Дніпра вирушив турецький флот – на той час один із найбільших не лише на Чорному, а й Середземному морях. Протистояти йому виявилась готовою лише Чорноморська козака флотилія Сидора Білого.

"Чтобы встретить турецкую эскадру из 25 кораблей, выставленных Портой на Черное море, имеется только 10 судов наполовину сгнивших: они были построены из плохого материала; флот из весельных галер, на который рассчитывали, совсем не существует. Мордвинов, которому было поручено это дело, думал только о том, чтобы набить свои карманы, ... на восстановление флота требуется девять миллионов, но не знают, откуда взять эти деньги". (Олександр Безбородько, статс-секретар, державний канцлер Російської імперії)

Гроші знайшлися – з так званої Малоросійської казни. Спішно добудована козацька флотилія з невеликих чайок стала сам-на-сам проти півсотні великих суден турків. І – перемогла! Суворов повірити не міг.

"Ура! Светлейший князь. У нас шебека 18-пушек, корабль — 60 пушек, не палит, окружен. Адмиральский корабль — 70 пушек. Спустил свой флаг. Наши на нем". (О. Суворов. Реляція Г. Потьомкіну)

Під час битви у Дніпровському лимані турецький флот зазнав відчутних втрат, від яких так і не зміг відновитися. Щоправда, були серйозні втрати і у козаків. Зокрема смертельного поранення зазнав отаман Сидір Білий.

Командувати Лиманською флотилією призначили Де Рібаса. Ескадру чайок очолив заступник Білого Антін Головатий. Флотилія пішла далі на Захід і взяла активну участь у штурмі Хаджибея, який згодом був перейменований імператрицею в Одесу. Потім було взяття Акермана (нині Білгород-Дністровський) і Ізмаїла. Нарешті мир, в результаті якого козаки сподівалися отримати обіцяні Потьомкіним вольності на теренах

між Бугом і Дністром. Утім наступили на ті ж граблі довірливості. Тисячі козаків під виглядом подяки просто депортували на Кубань.

"Войско казачье Черноморское из верных казаков бывшей Сечи Запорожской в течении последней нашей с Портой Оттоманской войны многими мужественными на суше и водах подвигами показало опыты ревностного к службе нашей усердия и отличной храбрости. В воздаяние таковых сего войска заслуг Всемилостивейше пожаловали Мы оному в вечное владение состоящий в

области Таврической остров Фанагорию, с землей между рекою Кубань и Азовского моря лежащего..." (Указ Катерини Другої)

Акт проголошення Української Держави

30 червня 1941 року в окупованому німцями Львові на зборах, скликаних членами ОУН(б), проголошено створення Української держави і сформовано її уряд — Українське Державне Правління — на чолі з Ярославом Стецьком. Українська держава проіснувала трохи більше двох місяців і була ліквідована рішенням рейсхміністра у справах східних територій Альфреда Розенберга після арешту Степана Бандери і Ярослава Стецька, які відмовились відкликати «Акт проголошення Української Держави». На обкладинці: Ярослав Стецько, 1936 рік

Після завершення Першої Світової війни спроби проголосити незалежну Українську державу зазнали невдачі і вона виявилась розділеною між кількома державами: більша частина Центральної і Східної України в 1921 році увійшла до складу Української РСР зі столицею в Харкові, Східна Галичина разом зі Львовом — до Другої Польської республіки, Закарпаття — до Чехословаччини, а Північна Буковина — до Румунії.

У середині 1920-х років численні українські націоналістичні організації у Чехословаччині та Польщі об'єднались з метою координації своїх зусиль і 3 лютого 1929 року у Відні було створено Організацію українських націоналістів (ОУН) на чолі з полковником Євгеном Коновальцем. Своєю метою вона проголосила захист українського етнічного населення від репресій та переслідування з боку влади Польщі та СРСР і побудову на всій українській етнічній території незалежної держави.

Після вбивства Коновальця у травні 1938

року ОУН очолив Андрій Мельник, якому не вдалось зберегти єдність організації, і в лютому 1940 року частина найрадикальніше налаштованих націоналістів на чолі зі Степаном Бандерою створили власний «Революційний Провід ОУН», який з часом отримав назву ОУН(б). Спираючись на меморандум одного з чільних ідеологів НДСАП Альфреда Розенберга під назвою «Загальні інструкції всім представникам рейху на окупованих східних територіях», в якому вказувалося що «Україна повинна стати незалежною державою в альянсі з Німеччиною», 16 червня 1941 року в Кракові ОУН(б) підготувала і передала німецьким властям власне бачення «україно-німецького союзу, основою якого має стати Українська держава», на основі якого 22 червня спеціальним маніфестом проголосила «незалежну українську державу». З початком Німецько-радянської війни Степан Бандера і його заступник по проводу ОУН(б) Ярослав Стецько з групою прихильників прибули до України, проте 29 червня при спробі потрапити до Львова Бандера був затриманий німцями і висланий до Кракова. 30 червня 1941 року разом з підрозділами Вермахту у Львів увійшли підрозділи українського батальйону «Нахтігаль» на чолі із Романом Шухевичем і того ж дня в будинку «Просвіти» на площі Ринок Стецько із шістьма десятками соратників провів збори, на яких близько 8-ї вечора було проголошене створення «нової української держави» і сформовано уряд на чолі зі Стецьком. Того ж дня на башті Княжої гори було піднято жовто-блакитний прапор, а сам

«Акт» було зачитано по місцевому українському радіо.

«Волі не дають — її треба здобути, влади не дарують — її треба забрати силою у ворога» — Ярослав Стецько

У подальшому «Акт проголошення Української Держави» був дещо відредагований

— в його назві «проголошення» було замінене на «відновлення», з тексту була вилучена згадка про намір «боротися проти московської окупації спільно з союзнаю німецькою армією», а статус зібрання, що прийняло «Акт» було змінено із «зборів» на «національні збори українців». У такому вигляді документ було розповсюджено активістами ОУН, що спеціа-

льними групами були відправлені до Центральної та Східної України для формування націоналістичного підпілля.

Попри те, що «Акт проголошення Української Держави» був підтриманий митрополитами УГКЦ Андреем Шептицьким і УАПЦ Полікарпом Сікорським, він викликав засудження з боку ОУН Андрія Мельника, отамана Української повстанської армії Бульби Боровця, який вважав його юридично нікчемним і таким, що всупереч політиці уряду УНР в екзилі проголосив опереткову державу-сателіта під німецькою окупацією, і власне німецькими властями, які домагались відкликання «Акту». Після чергової відмови це зробити, 15 вересня Ярослав Стецько і Степан Бандера були заарештовані і з січня 1942 року поміщені в концтабір Заксенхаузен. За відсутності керівництва Українська держава, більшість членів уряду якої були також репресовані німцями, припинила своє існування.

Джерело: <https://sz.uzhgorod.ua/akt-progoloshennya-ukrayinskoyi-derzhavy/>

Конотопська битва

У битві під Конотопом війська гетьмана Івана Виговського за підтримки Кримського ханату 8 липня 1659 року завдали нищівної поразки московським військам Олексія Трубецького. Великі втрати супротивника відкривали козацько-татарському війську шлях на Москву, проте антигетьманські повстання в Україні завадили Виговському розвинути успіх. На обкладинці: Пам'ятний знак на честь 350-річчя перемоги у Конотопській битві у селі Шаповалівка.

Загострення взаємин між урядом Івана Виговського та царем Олексієм Михайловичем почалось восени 1657 року, коли Москва надала підтримку антигетьманській коаліції полтавського полковника Мартина Пушкаря і кошового січовиків Якова Барабаша. Після придушення у червні 1658 року піднятого ними повстання, війська брата гетьмана Данила Виговського 23 серпня взяли в облогу Київ, куди саме прибув воєвода Борис Шереметєв, змі-

нивши Андрія Бутурліна, який «порядкував [у Києві] як у себе вдома, не питаючи дозволу [гетьмана]», як писав Виговський царю у листі-скарзі ще 2 травня. У цей час практично завершилися розпочаті в березні таємні переговори гетьмана з комісарами польського короля Яна Казимира про «повернення до вітчизни ... гетьмана з Військом Запорізьким, відірваних [війною] від Речі Посполитої». В основу досягнутих домовленостей були покладені наміри захистити «козацькі вольності» і «віру православну», що були гаслами повстання Богдана Хмельницького, та його амбіції бути «єдиновладцем і самодержцем руським» з кордонами «по Львів, Холм і Галич», які в повній мірі поділяв і Виговський.

Підписаний 16 (6) вересня 1658 року під Гадячем договір амністовував усіх учасників десятилітньої українсько-польської війни, ліквідовував Берестейську унію і передбачав входження Київського,

Брацлавського та Чернігівського воєводств до складу Речі Посполитої третьою складовою федерації як Великого князівства Руського. Фактично Гадяцька угода денонсовувала Березневі статті Хмельницького 1654 року і вихід з-під протекторату Москви був розцінений Олексієм Михайловичем як зрада. Наприкінці вересня він звернувся з грамотою до населення Гетьманщини, закликавши до збройного опору Виговському. Водночас через агентів і шпигунів була розпочата антигетьманська агітація серед простолюду, зіперта на антишляхетські та антипольські настрої низів.

На Гетьманщину рушив Білгородський полк князя Григорія Ромодановського, чисельністю 8,5 тисяч чоловік, який 29 (19) жовтня взяв Говтву (нині Полтавська область). На заклик царя відгукнулись колонтаївський полковник Іван Донець та

сотник Степан Довгаль, який оголосив себе миргородським полковником і розорив Лубни, та Іван Іскра, який у Гадячі проголосив себе наказним гетьманом.

Зайнявши Пирятин, Ромодановський вислав на допомогу повсталим 3-тисячний загін на чолі з Григорієм Косаговым, який разом із Миргородським полком 3 листопада під Пирятином розбив ніжинського полковника Григорія Гуляницького. Той був змушений відступити у Варву (нині Чернігівської області), де 7 листопада військами Ромодановського ідесь 30-ма тисячами запорожців кошового Івана Безпалого був взятий в облогу, зняту через три тижні, коли на вірність царю присягнули Переяславський, Канівський та Черкаський полки.

У січні 1659 року на допомогу Виговському прибули чотиритисячний загін на чолі з коронним обозним Анжеєм Потоцьким і близько 15 тисяч татар. З їх допомогою на шляху до Лохвиці 22 січня гетьманом був розбитий і загинув Іван Іскра, 14 лютого під Миргородом — примушений до капітуляції Семен Довгаль. Були взяті Гадяч, Лохвиця, Хорол, Сорочинці і Грунь й у березні Виговський повернувся до Чигирини, поклавши командування над гетьманськими військами на Лівобережній Україні на Гуляницького, який отаборився в Конотопі.

26 березня на Гетьманщину прибуло 12,3 тисяч війська князя Олексія Трубецького, що стали у Переяславі. Розпочавши переговори з Виговськими, він одночасно почав й військову операцію і взяв Срібне (нині Чернігівської області), де стояв полк прилуцького полковника Петра

Дорошенка, звідки рушив до Конотопу й 20 квітня став табором у селі Підлипне на південь від міста. Наступного дня йому на підтримку з-під Лохвиці прибули полки Ромодановського і 7 тисяч запорожців Івана Безпалого, які двома таборами оточили Конотоп із заходу і півночі. З четвертого боку міста протікала болотиста ріка Єзуч. 29 квітня була здійснена спроба взяти Конотопську фортецю штурмом. Зазнавши великих втрат (252 людини загинуло і близько 2 тисяч було поранено), Трубецькой розпорядився про початок її облоги.

Маючи у своєму розпорядженні не більше 4,5 тисяч козаків, головним чином з Чернігівського і Ніжинського полків, Григорій Гуляницький протримався два з половиною місяці, доки на початку липня, коли положення містян стало критичним і в Конотопі почався голод й відчувався брак боєприпасів, їм на допомогу не прибув Іван Виговський з десятима полками (загалом біля 16 тисяч), частиною польського загону Потоцького (біля 1400 чоловік) і 30-тисячним військом татар під командою хана Мехмеда IV Герая.

Рано вранці 8 липня (28 червня за ст. ст.) 1659 року невеликий загін козаків і татар атакував сторожову заставу московитів біля Соснівки, за 5 верст на південний захід від Конотопа, й після короткого бою відступив за ріку Куколка. Вважаючи, що він має справу з нечисельним супротивником, Трубецькой вислав їм навздогін кінноту на чолі з князем Семеном Пожарським у складі двох кавалерійських і двох рейтарських полків та двох тисяч козаків Безпалого, загалом біля 6 тисяч

чоловік. Діставшись села Торговиця, вони виявили, що попали в пастку — позаду них з лісу вийшла татарська кіннота й після граду випущених стріл, не давши супротивнику змоги розвернутись, пішла в атаку. У короткому бою загін Пожарського був порубаний, а сам князь — узятий в полон.

Дізнавшись від тих, кому дивом вдалось врятуватись й дістатись свого табору, про засідку, але ще не знаючи долі Пожарського, йому на підмогу Трубецькой відправив ще 5 тисяч кавалеристів, драгунів і рейтарів на чолі з Ромодановським, яких біля села Шаповалівка атакував Виговський. Надвечір загону Ромодановського довелось відступити до головного обозу біля села Підлипне, де наступний день пройшов у взаємному артилерійському обстрілі супротивників. Штурм московського табору проти ночі 10 липня зазнав невдачі і військо Виговського повернулось до Соснівки.

Зрозуміючи, що подальша облога Конотопу втратила сенс, через два дні Трубецькой дав наказ відступати їй, перелідуваний козаками й татарами, завдяки сильній артилерії зміг з мінімальними втратами переправитись через Сейм й дістатись Путивля.

Точних даних про людські втрати у битві під Конотопом немає. За різними оцінками з московського боку загинуло не менше 7 тисяч чоловік (деякими істориками, в тому числі й авторитетними

Зазнавши поразки під Конотопом, Москва почала готуватись до оборони. За царським указом «люди всіх чинів» були мобілізовані на земляні роботи, до столиці почали стікатись навколишні жителі зі своїми пожитками, а патріарх Нікон переселився до Клязінського монастиря у Тверській землі. Воевода Шереметєв у Києві опинився в оточенні й Данило Виговський знову взяв місто в облогу. Татари практично безперешкодно спустошували південні окраїни Московського царства, здійснюючи рейди аж до Вороніжа. В охопленій панікою Москві ширились чут-

ки про загибель під Конотопом кількох десятків тисяч чоловік, настільки переконливі, що це навіть прискорило російсько-шведські переговори:

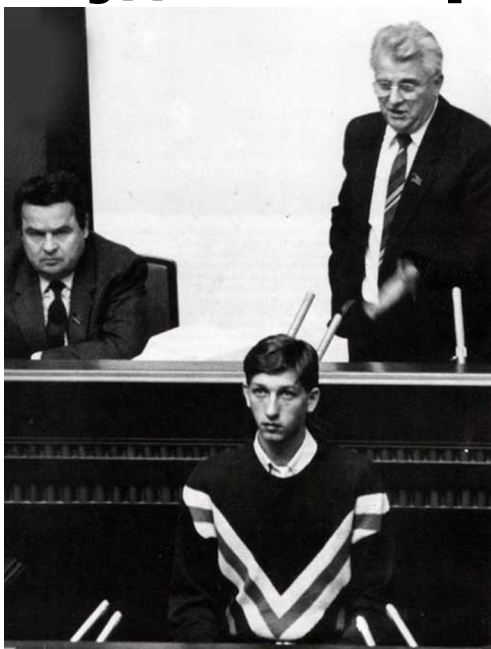
вже 17 липня були звільнені шведські полонені, хоча перемир'я було укладене лише 22 серпня, аби лиш їх посли якомога швидше залишили столицю.

Проте скористатись зі сприятливої воєнно-політичної ситуації Івану Виговському не вдалось. У серпні проти нього виступив його близький соратник переяславський полковник Тиміш Цецюра і ніжинський Василь Золотаренко, у вересні — учасник Конотопської битви кальницький полковник Іван Богун та вінницький Іван Сірко, спустошливі рейди якого по татарських землях змусили повернутись у Крим війська Мехмеда Герая. Заколотників підтримали Ромни, Гадяч, Лохвиця і Полтава. На скликаній в урочищі Маслові Стави на Росаві (нині Маслівка Миронівського району Київської області) козацькій раді Виговський наказав зачитати Гадяцький договір, щоб довести переваги союзу з Річчю Посполитою, однак розуміння не знайшов — у зчиненій бійці були вбиті три його близькі соратники, а сам гетьман заледве врятувався втечею.

Одак надії повсталих на обраного гетьманом Юрія Хмельницького не виправдались: занадто молодий і недосвідчений, він не зумів відстояти Березневі статті свого батька і вже у жовтні під тиском Олексія Трубецького, що з військом повернувся у Гетьманщину, підписав Переяславські статті, які повернули Україну під зверхність Московського царства у статусі жорстко обмеженої автономії.

Джерело: <https://sz.uzhgorod.ua/konotopska-bytva/>

Студентська революція на граніті

2 жовтня 1990 року на площі Жовтневої революції в Києві кілька десятків студентів Києва, Львова та Дніпропетровська оголосили про початок голодування і акцій непокори, щоб змусити Верховну Раду Української РСР прийняти закони для забезпечення суверенітету республіки. «Революція на граніті» завершилась через два тижні прийняттям практично всіх вимог студентства. На обкладинці: Протестувальники на площі Жовтневої революції в Києві, жовтень 1990 року

Ініційовані Михайлом Горбачовим, який у 1985 році був обраний на пост Генерального секретаря ЦК КПРС, реформи, направлені на модернізацію радянського суспільства, не дали бажаних результатів і призвели

до глибокої соціальної-економічної кризи та політизації суспільства. Послаблення ідеологічного переслідування незгідних з політикою комуністів сприяло появі в Україні численних організацій національно-демократичного спрямування, які на перших порівняно демократичних парламентських виборах радянського періоду, що відбулися у березні 1990 року, отримали майже чверть мандатів.

Опозиційні до компартії сили у кінці травня 1990 року сформували в парламенті групу «Народна Рада» під головуванням Ігора Юхновського, до котрої увійшло 126 депутатів, яка протистояла консервативній більшості з 239 депутатів з групи «За суверенну Радянську Україну». Незважаючи на ідеологічні протиріччя, Верховна Рада під головуванням комуніста Леоніда Кравчука 16 липня прийняла «Декларацію про державний суверенітет України», в якій формулювались тези щодо побудови самостійної держави в рамках нового союзного договору, підготовкою якого займався Михайло Горбачов.

Прагнучи запобігти укладанню нового союзного договору і привести у відповідність діючу Конституцію УРСР положенням «Декларації про державний суверенітет», яка, зокрема, проголошувала введення інституту громадянства, незалежності внутрішньої і зовнішньої політики та економічну самостійність, «Студентське Братство Львівщини» та «Спілка незалежної української молоді» розпочали акцію ненасильницької громадянської непокори — 2 жовтня 1990 року в Києві на площі Жовтневої революції (нині — Майдан Незалежності) кілька десятків студентів з Києва, Львова та Дніпропетровська оголосили про початок голодування і близько 20-ї годин звели намети.

Станом на 3 жовтня у голодуванні брало участь 137 чоловік і на площі налічувалося 49 наметів, була створена координаційна рада протестувальників під керівництвом Олеса Донія, Маркіяна Іващишина та Ігора Коцюруби, яка на «круглому столі» з депутатами Верховної Ради 9 жовтня сформулювала вимоги студентства — перевибори

Станом на 3 жовтня у голодуванні брало участь 137 чоловік і на площі налічувалося 49 наметів, була створена координаційна рада протестувальників під керівництвом Олесея Донія, Маркіяна Іващишина та Ігора Коцюруби, яка на «круглому столі» з депутатами Верховної Ради 9 жовтня сформулювала вимоги студентства — перевибори Верховної Ради УРСР на багатопартійній основі не пізніше весни 1991 року, повернення на територію УРСР українських солдатів, які проходили строкову службу за межами України, націоналізація майна Компартії України та ЛКСМУ, відмова від підписання нового союзного договору і відставка голови Ради Міністрів УРСР Віталія Масола як активного поборника збереження СРСР.

На підтримку вимог студентів 10 жовтня голодування оголосило 9 депутатів Верховної Ради, біля якої 16 жовтня з'явилося друге наметове містечко з 11 палаток, де було 45 голодуючих. Загалом в цей день у голодуванні брало участь 298 студентів (27 з них голодували з першого дня), яких страйками підтримали вузи та технікуми Києва і Львова.

Цього ж дня для розгляду вимог протестувальників була сформована погоджувальна комісія Верховної Ради на чолі з Іваном Плющем, до якої увійшло по п'ять представників від більшості, опозиції та студентства.

«Революція на граніті», як її назвала преса, завершилась 17 жовтня 1990 року, коли Верховна Рада 314-ма галосами «за» при 38-ох «проти» прийняла постанову № 402-XII «Про розгляд вимог студентів, які проводять голодування в м. Києві з 2 жовтня 1990 року», котрою задовільнила більшість висунутих вимог — у 1991 році провести референдум з питання довіри Верховній Раді Української РСР 12-го скликання, прийняти Закон про проходження строкової військової служби громадянами України на території республіки, утворити тимчасову комісію з питань націоналізації майна КПРС та ВЛКСМ на території України, не укладати новий союзний договір до прийняття нової Конституції України та привести діючу Конституцію УРСР у відповідність з положеннями «Декларації про державний суверенітет».

23 жовтня 1990 року Верховна Рада УРСР прийняла відставку Віталія Масола, який як діючий депутат, продовжив роботу в комісії ВР України з питань планування, бюджету, фінансів та цін, і ухвалила рішення про скасування 6-ї статті Конституції про керівну роль Комуністичної партії. Після провалу путчу у Москві, 24 серпня 1991 року Верховна Рада УРСР 12 скликання конституційною більшістю прийняла Акт проголошення незалежності України і як Верховна Рада України I скликання без перевиборів пропрацювала до 22 квітня 1994 року.

Операція «Запад», або наймасовіша депортація в Західній Україні

21 жовтня 2019 р. виповнилося 72 роки Операції «Запад» – наймасовішої депортації, здійсненої радянською владою в Західній Україні у 1947 році. Однією з її головних цілей було нейтралізувати діяльність Української повстанської армії та

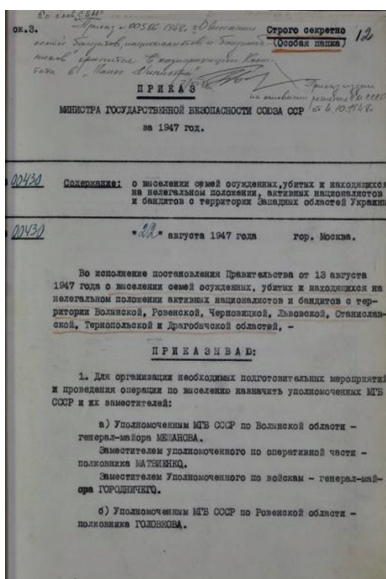
тих, хто їй співчував і допомагав. Виселенню підлягали за попередньо складеними списками члени родин оунівців та повстанців. Протягом доби було вивезено близько 78 тисяч українців до Казахстану та віддалених районів Сибіру.

Відправною точкою для реалізації операції став наказ міністра держбезпеки СРСР В. Абакумова № 00430 від 22 серпня 1947 року «Про виселення сімей засуджених, убитих, тих, хто перебуває на нелегальному становищі, активних націоналістів та бандитів із території західних областей

України». Поста- нова Ради Міністрів СРСР від 10 вересня 1947 року «Про виселення із західних областей УРСР членів родин оунівців» сприятиме пришви- дшенню термінів виконання заду- му. В документі йшлося про забезпечення вугільної промисловості СРСР робітниками з числа родин підпільників і членів УПА. 10 жовтня 1947 року міністр внутрішніх справ УРСР Т. Строкач затвердив план оперативних заходів по своєму відомству.

Основними організаторами і виконавцями депортації стали МГБ та МВД УРСР. Керівництво операцією здійснював спеціально створений Оперативний штаб для депортації на чолі із заступником міністра МВД М. Дятловим. Місце дислокації штабу – Львів.

Виконання забезпечували: оперсклад МГБ – 6 859 осіб, збройні сили (солдати внутрішніх військ МГБ і корпус охорони МГБ, особовий склад МВД і прикордонних військ, «стрибки») – 46 509, радянський партактив – 15 556, армійські шофери – 1 227 осіб. У ході операції використовували гужовий та автотранспорт, бронетехніку, трактори, залізничний транспорт. Регіон охоплення депортацією включав

України». Поста- нова Ради Міністрів СРСР від 10 вересня 1947 року «Про виселення із західних областей УРСР членів родин оунівців» сприятиме пришви- дшенню термінів виконання заду-

Волинську, тодішні Дрогобицьку та Станіславську, Львівську, Рівненську, Тернопільську й Чернівецьку області.

Проведення операції «Запад» готували у режимі цілковитої секретності. На місцях секретарі райкомів і начальники підрозділів МГБ довідалися про її проведення за 2-3 дні до початку, інші виконавці – у момент реалізації. Здійснювати цю каральну акцію спецслужби планували протягом одного дня – 21 жовтня 1947 року.

У більшості регіонів операція розпочалася о 6-й годині ранку. До львівських жителів оперативники увірвалися о 2-ій годині ночі. З 2-ої до 4-ої обірвався сон жителів Рави-Руської, Жовкви, Бузька, Городка та Яворова. У Станіславській та Чернівецькій областях виконавців зупинили складні погодні умови. Сильна віхола, що розпочалася напередодні, спричинила у деяких районах сніговий покрив до 2-х метрів. Оперативники вимушені були застосувати танки та бронетехніку. Проте це не дало

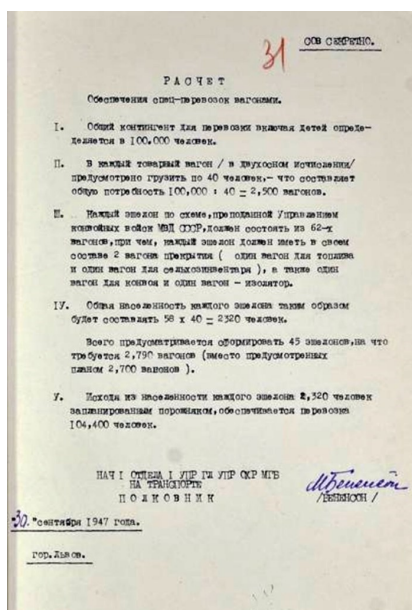
швидкого очікуваного результату. Приміром, у Чернівецькій області збирання людей для депортації довелося відтермінувати до 23 жовтня. У більшості ж випадків операцію вдалося здійснити до настання сутінків 21-го. «Передовиком» стала Рівненська область, у якій виконавці злочинної акції впоралися із завданням і звезли людей на відправні пункти загалом за 3-4 години.

Подальше транспортування відбувалося залізницею із 87 станцій. 22 жовтня 1947 року о 6 годині 38 хвилин відправився перший ешелон зі станції Ковель до станції Усяти Томської області. Він віз 1 293 людей, відірваних від домівки, позбавлених майна. Останній ешелон вирушив у східному напрямку 26 жовтня. Операцію «Запад» було завершено.

Більшість потягів зі «спецпереселенця ми» прибули на підприємства вугільної промисловості східних районів СРСР. Окрім того, «активних українських

націоналістів» відправили під конвоєм в Омську область для роботи на підприємствах і в сільському господарстві. Кількісні показники по операції «Запад» у документах радянських спецслужб неодноразово уточнювалися. У «Довідці про кількість сімей активних учасників...» від 27 травня 1948 року йдеться про 26 332 сім'ї – 77 791 особу. З них – 18 866 чоловіків, 35 685 жінок та 23 240 дітей до 15 років. Сотні виселених літніх людей і дітей померло під час транспортування на північ СРСР. Під час довгої дороги на схід 875 виселенців намагалися втекти з ешелонів, 515 з них схопили конвоїри.

Серед виселених було чимало вдів і сиріт, чоловіки і батьки яких загинули в роки

«радянiзацiї» Західної України. Після війни принцип колективної відповідальності вкотре був апробований на рідних загиблих вояків УПА та членів ОУН. Його мета – докорінно винищити всю родину, хоча б один із членів якої брав участь у збройному опорі радянській владі.

З іншого боку, як стверджує історик Олег Бажан, операцією «Запад» спецслужби

прагнули вирішити одночасно кілька завдань. 10 лютого 1947 року в Західній Україні були вибори до Верховної Ради СРСР, які викликали народний протест: багато людей просто не хотіли йти на виборчі дільниці, що руйнувало картину масової підтримки радянської влади. А 31 грудня 1947 року планувалися вибори до місцевих рад, після яких у 1948-му мали відбутися вибори до Верховної Ради Української РСР. Тому влада вирішила вивести з регіону тих, хто не хотів голосувати за радянську владу. До того ж, 10 вересня 1947 року вийшла секретна постанова Ради міністрів СРСР про забезпечення вугільної промисловості СРСР робочою силою, де, зокрема, є пропозиція направляти людей з сільської місцевості на вугільні шахти Карагандинської, Архангельської, Вологодської, Кемеровської, Тюменської, Челябінської, Читинської областей. «Виходить, що потреби ГУЛАГу збіглися в той момент з інтересами республіканської влади. Потрібно було піднімати економіку країни і одночасно можна було розправитися з УПА. Тому був запущений цинічний механізм», – зазначає Олег Бажан.

Операція «Запад» стала однією з наймасовіших депортацій українців, організованих комуністичним режимом. За своїм масштабом вона є злочином, співмірним із депортаціями кримських татар у 1944 році чи виселенням українців у рамках акції «Вісла», організованої польською комуністичною владою.

Це – не єдина депортація, здійснена в Західній Україні, але наймасовіша. Усього в 40-х і на початку 50-х років із Західної України насильно вивезли 203 тисячі осіб.

Україна - Сильна, Незалежна

Представники Закарпатської крайової організації НРУ урочисто відзначили День незалежності України та 30-річчя відновлення української державності

24 серпня 2021 р., у День незалежності України та з нагоди 30-річчя відновлення української державності, в м. Ужгород пройшли святкові урочистості.

За участі представників широкої української громадськості, органів державної влади та місцевого самоврядування, військових та правоохоронних підрозділів, релігійних організацій, навчальних закладів, борців за незалежність України в другій половині минулого століття та учасників бойових дій в російсько-українській війні (2014 – 2021), політичних партій та громадських організацій було піднесено корзини із живими квітами до пам'ятника Великому пророку української нації, поету Тарасу Шевченку та розгорнуто Державний Прапор України, з яким присутні надалі пройшлися вулицями міста. Також представниками Закарпатської крайової організації Народного Руху України та, зокрема, від імені Товариства борців за незалежність України у ХХ столітті також було піднесено корзину із живими квітами і до пам'ятника д-ра. о. Августина Волошина, Президента Карпатської України (1939 – 1944), Героя України.

Зокрема, від Закарпатської крайової організації Народного Руху України участь у святкових урочистих заходах взяли: Олександр Черепеха (заступник голови ЗКО НРУ), Віктор Понзель (голова Управи ЗКО НРУ, голова Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух»), Вероніка Вакаров, Михайло Гаврилець та Орест Геча.

В другій половині дня, з нагоди Дня незалежності України, в Закарпатському обласному музично-драматичному театрі відбувся святковий концерт «Ти у мене єдина».

На концерті виступили симфонічний оркестр Закарпатської обласної філармонії, студенти Ужгородського інституту культури і мистецтв, академічний камерний хор «КАНТУС», зразковий аматорський ансамбль народного танцю «Джерельця Карпат», фольклорно-дослідницький гурт «Курінець» із Краматорська та інші.

Представники борців за незалежність України та Закарпатського РУХу взяли участь в урочистому піднятті Державного Прапора України в м. Ужгород

за незалежність України та Закарпатського РУХу також взяли: Антоніна Вчорашня, відповідальний секретар Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті та Християнсько-народної спілки Закарпаття, член Проводу Закарпатської крайової організації Народного Руху України,

23 серпня 2021 р., у свято Державного Прапора України, на площі Богдана Хмельницького в м. Ужгород відбулося урочисте підняття Державного Прапора України.

Участь в урочистостях взяли представники Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради, Ужгородської міської ради, військових підрозділів, поліції, інших органів державної влади та місцевого самоврядування, навчальних закладів, релігійних і громадських організацій, політичних партій та небайдужої громадськості.

Участь у святковому відзначенні та урочистому піднятті Державного Прапора України, від імені борців

Олександр Черепеха, заступник голови, член Проводу Закарпатської КО НРУ, Віктор Понзель, голова Управи, член Проводу Закарпатської КО НРУ, голова Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух» та Михайло Гаврилець, член Проводу Закарпатської КО НРУ.

Урочистості пройшли на високому патріотичному рівні.

Голова Комісії з питань українського державотворення, духовності та борців за незалежність України ГР при Закарпатській ОДА єпископ Віктор Бедь взяв участь у вечері «3 Днем народження, країно!»

про Україну, зокрема у виконанні студентки 2 курсу Ужгородського інституту культури і мистецтв Мирослави Король, а також виконано українські народні та авторські пісні у виконанні сімейного дуету «Рідна пісня» Сергія та Тетяни Раховських.

Участь у вечорі, на запрошення організаторів

19 серпня 2021 р., в рамках заходів щодо відзначення 30-річчя відновлення незалежності України, в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Федора Потушняка в м. Ужгород (директор бібліотеки Олена Канюка) було організовано та проведено музично-поетичний вечір «3 Днем народження, країно!».

Сценарій вечору підготували та були ведучими на ньому працівники бібліотеки Віктор Новграді-Лецо та Богдана Довбуш. В ході заходу було показано документальний фільм про історичні події боротьби за відновлення державної незалежності України в кінці 80-х – на початку 90-х рр. минулого століття, продекламовано вірші

рів заходу, взяв і Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, голова Комісії з українського державотворення, духовності та борців за незалежність України Громадської ради при Закарпатській обласній державній адміністрації, а в кінці 80-х – на початку 90-х рр. – народний депутат України І-го скликання (1990 – 1994),

співзасновник і член опозиційної антикомуністичної Народної Ради у Верховній Раді України (1990 – 1994), співзасновник і секретар Радикальної групи у Верховній Раді України (1991 – 1994), яку очолював В'ячеслав Чорновіл, співзасновник і голова Тячівської районної організації Народного Руху України (1989 – 1991), голова Закарпатської крайової організації НРУ (січень 1991 – травень 1992),

голова Закарпатського обласного штабу опору проти заколотників з «ГКЧП» (19 – 22.08.1991 р.), один із співавторів та учасників прийняття Декларації про державний суверенітет України (16.07.1990 р.) та Акту про відновлення державної незалежності України (24.08.1991 р.).

Під час виступу перед учасниками заходу єпископ Віктор Бедь поділився спогадами про основні етапи новітніх українських національно-визвольних змагань на Закарпатті та в Україні в кінці 80-х – на початку 90-х рр. минулого століття.

Також Преосвященніший владика Віктор Бедь привітав всіх зі святом Преображення Господнього, наступаючим святом-ювілеєм 30-річчя відновлення незалежності України та нагадав, що рівно 30 років тому, а саме 19 серпня 1991 р. Московський комуністично-радянський окупаційний режим Союзу РСР, в особі керівного складу Комуністичної партії Радянського Союзу, зробив спробу антиконституційного заколоту шляхом створення неконституційного Державного комітету з надзвичайної ситуації (ГКЧП – ДКНС), який в наслідок опору національно-

демократичних сил, як в Україні, так і в інших Союзних Республіках колишнього СРСР, зазнав нищівної поразки. Зокрема, владика Віктор Бедь нагадав, що буквально вже о 11.00 19 серпня 1991 р. в м. Ужгород, під його керівництвом терміново було скликано та відбулося засідання Української народної ради Закарпаття

(координаційної ради за участі представників Закарпатської крайової організації Народного Руху України та інших національно-патріотичних організацій краю), на якому було засуджено заколотників, зроблено звернення до співвітчизників із закликом до організації опору диктатурі та створено обласний штаб опору проти «ГКЧП». Відтак, з обіду, відповідне рішення про засудження антиконституційного заколоту в Москві було ухвалено більшістю депутатів тогочасної Ужгородської міської ради під головуванням в. о. голови Василя Прокопця (міський голова Еміль Ландовський на той час перебував за корном) та за ініціативи і активної участі, зокрема, членів Народного Руху України, які були депутатами тогочасної міської ради.

Участь у вечорі також прийняли члени Комісії з питань українського державотворення, духовності та борців за незалежність України Громадської ради при Закарпатській обласній державній адміністрації Антоніна Вчорашня, відповідальний

секретар ЗОТ борців за незалежність України у ХХ столітті та Християнсько-народної спілки Закарпаття, член Проводу Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Віктор Понзель, член Проводу та голова Управи ЗКО НРУ, голова Закарпатського обласного осередку Молодого Народного Руху України та Іван Келечен, член Проводу ЗКО НРУ, голова ГО «Молодь Закарпаття».

Всі присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять полеглих та померлих борців за національну і державну незалежність України у різні віки і часи, зокрема, як у ХХ столітті, так і у наші дні під час Революції Гідності (2013 – 2014) та в російсько-українській війні 2014 – 2021 рр.

Урочистий вечір було розпочато і завершено співом Державного Гімну України!

Пресслужба Комісії з питань українського державотворення, духовності та борців за незалежність України при Закарпатській ОДА

Вітання єпископа Віктора Бедь до 31-шої річниці прийняття Декларації про державний суверенітет України

Возлюбленні у Господі брати і сестри, дорогі співвітчизники українці!

Прийміть щирі вітання з 31-ю річницею проголошення Декларації про державний суверенітет України (16.07.1990).

Декларація про державний суверенітет України, ініціаторами та головними розробниками якої стали народні депутати України від антикомуністичної опозиції Народної Ради та Народного Руху України у Верховній Раді України І скликання (1990 – 1994), стала першим політико-правовим актом щодо відновлення історичної незалежності України іще в умовах панування злочинної Комуністичної партії Радянського Союзу та існування очолюваного нею Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Духовно-молитовну підтримку у процесі розробки та прийняття Декларації про державний суверенітет України українським національно-патріотичним силам, зокрема, у Верховній Раді України того часу надала Українська Автокефальна Православна Церква, яка разом із всім українським народом та представниками прогресивного українського духовенства боролася за відновлення незалежності України, свободу віросповідування та за автокефалію Української Церкви.

Відтак, 24 серпня 1991 року, у відповідності до політико-правових принципів закладених в Декларації про державний суверенітет України, після провалу антиконституційного заколоту Комуністичної пар-

тії Радянського Союзу, Верховна Рада України проголосила історичний Акт відновлення державної незалежності України (24.08.1991), 30-річчя якого святкуємо в цьому році.

Відзначаючи чергову річницю прийняття Декларації про державний суверенітет України, не забуваймо із відчуттям гордості та вдячності про українських воїнів-героїв, які із зброєю в руках боронять сьогодні незалежність та територіальну цілісність нашої держави від московсько-путінських окупантів і терористів в російсько-українській війні 2014 – 2021 рр.

Тож вшановуючи новітні історичні етапи боротьби української нації за свою національну і державну незалежність кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття та 31-шу річницю проголошення Декларації про державний суверенітет України, зокрема, в умовах російсько-української війни 2014 – 2021 рр., будьмо національно і духовно єдині та непереможні у боротьбі з внутрішніми і зовнішніми ворогами України! Миру, щастя, здоров'я, успіхів та Божої допомоги всім нам на життєвій ниві! І нехай Все милостивий Господь Бог та заступництво Пресвятої Богородиці перебувають з усіма нами!

З Днем Декларації про державний суверенітет України, дорогі брати і сестри, любі співвітчизники українці!

Слава Україні! Героям Слава!

**Віктор Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський**

Єпископ Мукачівський і Карпатський, ректор КаУ ім. Августина Волошина Віктор Бедь удостоєний відзнаки Верховної Ради України «30 років Акту проголошення незалежності України»

24 серпня 2021 р., в ході урочистого засідання Верховної Ради України приуроченого до 30-річчя відновлення української державності, за заслуги перед Українським народом, значний особистий внесок у становлення незалежності України, утвердження її суверенітету та міжнародного авторитету та з нагоди 30-ї річниці прийняття Акта проголошення незалежності України Бедь Віктор Васильович, народний депутат України І скликання Верховної Ради України, на сьогодні єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Кар-

патського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, був удостоєний відзнаки Верховної Ради України «30 років Акту проголошення незалежності України».

Такою ж відзнакою, цього ж дня, було нагороджено і інших народних депутатів України І скликання Верховної Ради України, які 24 серпня 1991 р. ухвалювали рішення про прийняття Акта проголошення незалежності України.

В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород молилися за мир і благополуччя, та молитовно вшанували пам'ять борців за незалежність України до 30-річчя відновлення незалежності України та 32-ї річниці створення НРУ

ність України.

Участь молебні та заупокійні літії прийняли представники Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, Народного Руху України, зокрема, його Закарпатської крайової організації, Християнсько-народної спілки За-

25 вересня 2021 р., в рамках урочистих громадських заходів з відзначення 30-річчя відновлення державної незалежності України (24 серпня 1991 р.), 32-ї річниці створення Народного Руху України (8-10 вересня 1989 р.) та Закарпатської крайової організації НРУ (23 вересня 1989 р.), в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ф. Ракоці, 18 А) було відслужено молебен за мир, відвернення хвороб та благополуччя в Україні, а також заупокійну літію за всіма полеглими і спочилими у Бозі, у різні віки і часи, і у наші дні, борцями за незалеж-

карпаття, Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух», ГО «Молодь Закарпаття» та запрошені гості.

Серед почесних гостей – Андрій Корнат, голова Народного Руху України та Ігор Мартинюк, керівник Апарату Центрального Проводу НРУ.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний

голова Закарпатської крайової організації НРУ у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Юрія Гала та протодиякона Івана Жабляка.

Богослужіння супроводжувалося співом архієрейського кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк. Після завершення богослужіння з вітальним архієрейським словом до присутніх звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який привітав всіх зі Слав-

ним ювілеєм 30-річчя відновлення державної незалежності України, 32-ю річницею створення Народного Руху України та Закарпатської крайової організації НРУ, та наголосив на безсмертності та святості подвигу полеглих і спочилих у Бозі борців за незалежність України.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень за мир і благополуччя до 30-річчя відновлення державної незалежності України

27 серпня 2021 р., після повернення із урочистих заходів в Києві, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, народний депутат України І скликання, в молитовній кімнаті архієрейської резиденції в м. Ужгород, відслужив молебень за мир і благополуччя до 30-річчя відновлення державної незалежності України.

У молитві до Отця нашого Небесного владика Віктор молився за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терорис-

тами, за збереження життя і повернення з перемогою до своїх сімей всіх українських воїнів-захисників і полонених, за відвернення згубних недугів і вірусів, за розвиток і утвердження Держави України і Української Церкви, та за щасливе і зі здоров'ям життя наших рідних і близьких.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Найважливе за рік

Ректор КаУ ім. Августина Волошина єпископ Віктор Бедь провів зустріч із Сарантісом Мантзуракі, головою грецької общини у м. Вац Угорщини

27 травня 2021 р., професор єпископ Віктор Бедь, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, єпископ Мукачівський і Карпатський Православної Церкви України, у своїй резиденції в м. Ужгород, прийняв з дружнім візитом Сарантіса Мантзуракі, голову органу грецького місцевого самоврядування у м. Вац Угорщини з питань співпраці та реалізації спільних міжнародних освітніх програм.

Під час зустрічі також була присутня Моріка Верешни Дикун, помічник ректора з міжнародних відносин.

Цього ж дня Сарантіс Мантзуракі, перед зустріччю з ректором, успішно склав випускний кваліфікаційний іспит в магістратурі Карпатського університету імені Августина Волошина за спеціальністю Богослов'я, освітня програма «Богослов'я», спеціалізація: церковне музичне мистецтво – регент церковного хорового колективу.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

Провід Закарпатської КО НРУ відзначив 80-ту річницю відновлення Української Держави та вшанував пам'ять Романа Шухевича

30 червня 2021 р. виповнилось 80 років від дня проголошення Національними зборами у м. Львові (під керівництвом революційного крила Організації українських націоналістів), в ході Другої світової війни, Акту відновлення Української Держави (30 червня 1941) та 114 років від дня народження Романа Шухевича

армії, головою Секретаріату Української головної визвольної ради (1943 – 1950), Героєм України (посмертно).

З нагоди цих історичних подій, 30 червня ц. р. в м. Ужгород, відбулося позачергове урочисте засідання Проводу Закарпатської крайової організації Народного Руху України, під час якого було відзначено 80-

річчя проголошення Акту відновлення Української Держави (30 червня 1941), в ході Другої світової війни, та вшановано світлу пам'ять Героя України Романа Шухевича до 114-річчя з Дня його народження.

Участь в урочистому засіданні Проводу Закар-

(30.06.1907 – 05.03.1950), українського політичного, державного та військового діяча, борця за національну і державну незалежність України в 20-х – 50-х рр. минулого століття, політично переслідуваного польським, німецько-нацистським та московським комуністично-радянським окупаційними режимами (1926 – 1950), генерал-хорунжим, головнокомандувачем Української повстанської

патської крайової організації Народного Руху України прийняли: Віктор Бедь (почесний голова ЗКО НРУ та голова Закарпатської обласної організації борців за незалежність України у XX столітті, єпископ Мукачівський і Карпатський ПЦУ), Віктор Вк. Бедь (голова ЗКО НРУ), Віктор Понзель (голова Управи ЗКО НРУ, голова Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух»),

Антоніна Вчорашня (член Проводу ЗКО НРУ, відповідальний секретар Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті), Роман Чийпеш (член Проводу ЗКО НРУ) та Іван Келечен (член Проводу ЗКО НРУ, голова ГО «Молодь Закарпаття»), а також запрошені – Михайло Басараб, голова Закарпатського відділення Ветеранського об'єднання Української Гельсинської Спілки, протоієрей Олександр Смолін, клірик Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ, протоієрей Ян Завалка, клірик Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ, Олександр Са-

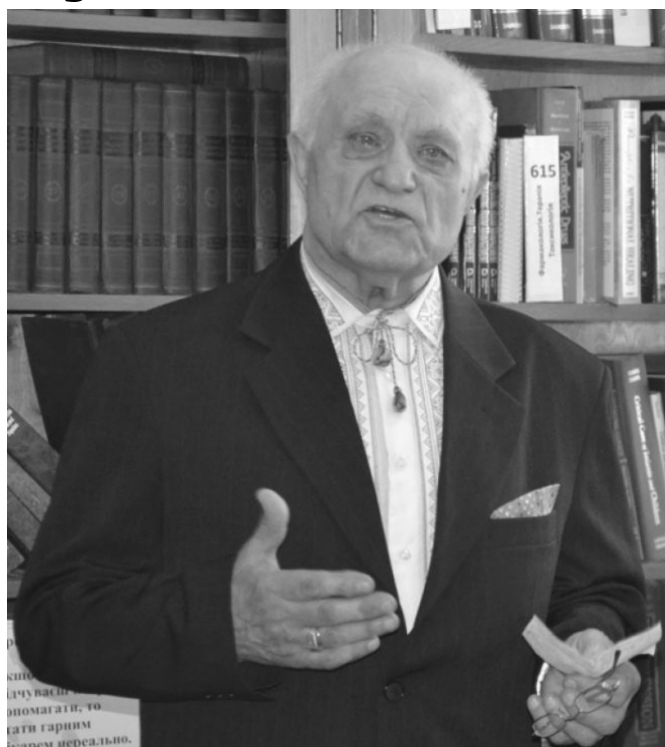
зонов, активіст ЗКО НРУ та Владислав Рушак, активіст ЗКО НРУ, громадський активіст.

Відтак, учасники урочистого засідання Проводу Закарпатської крайової організації Народного Руху України прийняли участь в молебні за Україну та за упокійні літії за полеглими борцями за незалежність України в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ф. Ракоці, 18 А).

Пресслужба ЗКО НРУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив літію за українським патріотом Федором Поп, який дочасно відійшов у вічність

3 липня 2021 р., Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, в молитовній кімнаті архієрейської резиденції в м. Ужгород, відслужив заупокійну літію за Федором Петровичем Поп (13.12.1941, с. Велика Уголька – 30.06.2021, м. Ужгород), українським патріотом, відомим лікарем-гінекологом, громадським і культурним діячем, головою Комісії з питань охорони здоров'я Координаційної ради при Проводі Закарпатської крайової організації Народного Руху України, членом Ради Закарпатської крайової «Просвіти», який відійшов дочасно у вічність 30 червня ц. р. в м. Ужгород. У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, до-

пущених з власної волі чи під примусом небіжчиком, дарування його світлій душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Вітання Проводу Закарпатської крайової організації НРУ до Дня Конституції України

Дорогі співвітчизники українці!

Прийміть вітання зі святом – Днем Конституції!

Конституція України є політико-правовим вінцем утвердження нашої національної і державної незалежності, та гарантування основних прав і свобод людини і громадянина. І на цьому шляху, реального забезпечення виконання конституційних норм, у всіх нас іще багато і багато роботи. Бо не все у нашій державі складається так, як би ми цього хотіли. Але саме від всіх нас залежить, чи конституційні норми будуть реальністю нашого життя, чи тільки декларативним записом в Основному Законі України.

Тож будьмо національно і духовно єдині, та справжніми захисниками Конституції України!

Миру, щастя, здоров'я, успіхів та реалізації всіх гідних задумів і справ у житті, всім нам, заради світлого майбуття рідної України!

З повагою і за дорученням

Віктор Вк. Бедь,
голова Закарпатської крайової
організації Народного Руху України
м. Ужгород,
28.06.2021 р.

Єпископ Віктор Бедь очолив літію за Блаженнішим Митрополитом Володимиром Сабоданом до 7-х роковин його упокоєння

університету імені Августина Волошина у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, секретаря Управління єпархії, першого проректора Ужгородської української богословської академії та протоієрея Яна Завалка, благочинного кафедрального храму.

5 липня 2021 р. виповнилося 7 років від дня дочасного упокоєння Блаженнішого Володимира Сабодана (23.11.1935 – 05.07.2014), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Православної Церкви в духовній єдності з Московським патріархатом (1992 – 2014).

З цієї сумної події, 5 липня ц. р., в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород було відслужено заупокійну літію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий єпархією, ректор Карпатського

В молитві до Господа Бога духовенство молилося за прощення всіх земних провин, допущених з власної волі чи під примусом небіжчиком, дарування його світлій безсмертній душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Представники Товариства борців за незалежність України та Закарпатського крайового РУХу молитовно ушанували полеглих українських захисників

29 серпня 2021 р., у День пам'яті захисників України, представники Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті та Закарпатської крайової організації Народного Руху України молитовно вшанували світлу пам'ять всіх полеглих у різні віки і часи українськими захисниками, які віддали свої життя у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність Держави України.

Зокрема, цього дня, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Товариства борців за

незалежність України, почесний голова Закарпатської КО НРУ, в молитовній кімнаті архієрейської резиденції в м. Ужгород, відслужив заупокійну літію за всіма полеглими у різні віки і часи українськими захисниками, які віддали свої життя у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність Держави України. Відповідальний секретар Товариства борців за незалежність України, член Проводу Закарпатської КО НРУ Антоніна Вчорашня прийняла участь в заупокійній літії за полеглими українськими захисниками, яку було відслужено в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ в м. Ужгород (вул. Ф. Ракоці, 18 А).

Пресслужба ЗКО НРУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив заупокійну літію за полеглими і спочилими у Бозі борцями за незалежність України

27 серпня 2021 р., після повернення із урочистих заходів в Києві, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, народний депутат України І скликання, в молитовній кімнаті архієрейської резиде-

нції в м. Ужгород, відслужив заупокійну літію за полеглими і спочилими у Бозі всіма борцями за національну і державну незалежність української нації у різні віки і часи, зокрема у XX столітті та у наші дні, до 30-річчя відновлення державної незалежності України.

У молитві до Отця нашого Небесного владики Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених з власної волі чи під примусом небіжчиками, дарування їх безсмертним душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень у день шостої річниці архієрейської хіротонії

14 серпня 2021 р., у свято винесення чесних древ животворчого Хреста Господнього, свято Всемиловитого Спасителя (Спаса) – Медового Спаса та ушанування сімох мучеників Маккавеевих (166 р. до Р. Хр.), в молитовній кімнаті заміської архієрейської резиденції в с. Минай Ужгородського району, перебуваючи у відпустці Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина відслужив ранковий молебень до Отця нашого Небесного з нагоди шостої річниці архієрейської хіротонії (м. Ки-

їв, патріарший храм апостола українського Андрія Первозваного УАПЦ, 14.08.2015 р.).

У молитві до Отця нашого Небесного владика Віктор молився за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя всіх українських воїнів-захисників і полонених, за розквіт Православної Церкви України, та за щасливе і зміцним здоров'ям життя наших рідних і близьких.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Колектив Карпатського університету імені Августина Волошина підтримав протести проти антинародних проєктів рішень Закарпатської обласної ради

тей та юнацтва та обласного організаційно-методичного центру культури.

Під тиском громадськості, більшість депутатів Закарпатської області зняли з порядку денного вищезазначені проєкти рішень, що викликали суспільний резонанс.

Окрім того, 36 депутатів (із 64 обраних) не дали

«слугам» (зокрема Олексію Петрову та нардепу Миколі Ти-

28 жовтня 2021 р., в м. Ужгород під стінами Закарпатської обласної державної адміністрації та обласної ради, відбувся багатолюдний мітинг-протест проти спроби прийняття Закарпатською обласною радою проєктів рішень щодо ліквідації 15-ти спеціалізованих медичних закладів, 3-х закладів позашкільної освіти (Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, Закарпатського центру туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді (Закарпатського центру туризму), Закарпатського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді), Закарпатської обласної бібліотеки для ді-

щенку) зірвати засідання сесії Закарпатської обласної ради та 35-ма голосами достроково припинили повноваження Олексія Петрова на посаді голови облради.

Тимчасово головуєчим Закарпатської обласної ради, наразі, обрано Володимира Чубірко.

Участь у мітингу-протесті широкої громадськості, зокрема, також прийняли представники професорсько-викладацького складу та студентів Карпатського університету імені Августина Волошина (ректор Віктор Бедь).

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь удостоїв представників офіцерів спеціального призначення високих відзнак до свят Покрова Пресвятої Богородиці та Дня захисників і захисниць України

13 жовтня 2021 р., напередодні свят Покрова Пресвятої Богородиці та Дня захисників і захисниць України, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ф. Ракоці II 18 А) було відслужено молебень за мир, національну і духовну єдність української нації, благополуччя в Україні, перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, утвердження і розвиток Української Церкви, а також за щасливе життя і здоров'я наших рідних і близьких.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті у співлужінні протоієрея Юрія Гал, священнослужителя даного храму.

До участі у молебні за мир і благополуччя в Україні було запрошено представників офіцерів підрозділу спеціального призначення.

Після завершення молебню до присутніх з вітальним словом і архієрейським благо-

словенням звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь.

Відтак, за вірність присязі українському народу, вияв патріотизму і професіоналізму при захисті державного суверенітету, територіальної цілісності та конституційного ладу України, та з нагоди Покрова Пресвятої Богородиці, Дня захисників і захисниць України та 30-річчя відновлення державної незалежності України (1991 – 2021), Преосвященніший єпископ Віктор Бедь удостоїв вісім офіцерів (старшого та молодшого офіцерського складу) підрозділу спеціального призначення високих відзнак:

ордена «30 років відновлення незалежності України (1991 – 2021)»;

медалі «30 років відновлення незалежності України (1991 – 2021).

14 жовтня ц. р., в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород відбудеться святкова архієрейська Божественна Літургія приурочена до свят Покрова Пресвятої Богородиці, Дня українського козацтва, Дня Української Повстанської Армії та Дня захисників і захисниць України, яку очолить Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський.

Вітання керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією, ректора КаУ ім. Августина Волошина та УУБА єпископа Віктора Бедь до Дня Ужгорода

Возлюблені у Господі земляки-ужгородці!

У ці світлі та теплі дні вересня 2021 р. прийміть щирі вітання з черговою 1128-ю річницею першої письмової згадки, яка на сьогодні дійшла до нас, про наше місто над Ужем та Днем Ужгорода!

Нехай у ці дні та надалі Всемилоливий Отець наш Небесний дарує всім нам ужгородцям, нашим рідним та близьким мир, щастя, здоров'я, успіхи та своє духовне заступництво!

Нехай національна і духовна єдність, любов та взаємоповага, висока культура та працьовитість і надалі об'єднують всіх нас в ім'я успішного розвитку рідних нашому серцю Ужгорода, Закарпаття, Украї-

ни та заради досягнення благополучного життя нашого українського народу!

Закликаю на всіх Боже благословення!

З Днем Ужгорода – дорогі та любі земляки-ужгородці!

З повагою і любов'ю

Віктор Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Мукачівсько-Карпатською
Єпархією Православної Церкви
України, ректор Карпатського універ-
ситету імені Августина Волошина
та Ужгородської української
богословської академії

м. Ужгород,
12.09.2021 р.

В Ужгороді молитовно відзначили 77-му річницю визволення України від нацистської окупації та вшанували жертви окупаційного режиму Королівства Угорщини в Карпатській Україні

24 листопада 2021 р. виповнилося 77 років від звільнення України від німецько-нацистських окупантів Третього Рейху (гітлерівської Німеччини), їх військово-політичних союзників та Карпатської України (Закарпаття) від окупації пронацистського режиму Королівства Угорщини (на чолі із регентом Міклошем Горті).

28 жовтня 1944 р. радянські війська розпочали бої за місто Чоп, на теренах Кар-

патської України (Закарпаття), яка була поетапно окупована військово-політичним союзником нацистського Третього Рейху (гітлерівської Німеччини) Королівством Угорщини в 1938/1939 – 1944 рр. Бої за звільнення м. Чоп, останнього міста на теренах України у сьогоднішніх кордонах, розтягнулися аж до 24 – 26 листопада, коли угорські та німецькі окупанти і були остаточно вигнані з України.

Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України у співслужінні протоієрея Юрія

З нагоди цієї історичної переможної події, 24 листопада 2021 р., представники української громадськості, за духовної підтримки Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, піднесли корзину із живими квітами до пам'ятного обеліску воїнам і борцям з нацизмом в роки Другої світової війни на міському цвинтарі «Кальварія» в м. Ужгород, а також запалили поминальну лампадку.

Під час пам'ятних заходів було відслужено молебень за мир і благополуччя в Україні та заупокійну літію за полеглими смертю хоробрих і героїв воїнами і борцями, які віддали свої життя у роки Другої світової війни у боротьбі з нацизмом, а також за жертвами пронацистського окупаційного режиму Королівства Угорщини в Карпатській Україні (на Закарпатті) в 1938/1939 – 1944 рр.

За різними оцінками істориків та демографів, у період з 1938/1939 по 1944 рр. на теренах Карпатської України (Закарпаття) пронацистським окупаційним режимом Королівства Угорщини було знищено біля 250 000 людей (українців, євреїв, ромів). Богослужіння очолив Преосвященніший

Гал, в. о. ректора Ужгородської української богословської академії, референта єпархіального управління, благочинного кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород.

Участь у пам'ятних заходах, окрім представників духовенства ПЦУ, також прийняли уповноважені поставники Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Християнсько-народної спілки Закарпаття, ВГО «Молодий Народний Рух», ГО «Молодь Закарпаття», Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії.

Всі присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять всіх полеглих борців з нацизмом в роки Другої світової війни в 1939 – 1945 рр. та жертв окупації Карпатської України (Закарпаття) пронацистським режимом Королівства Угорщини в 1938/1939 – 1944 рр.

Пресслужба Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті

Представники українських громадсько-політичних організацій, за духовної підтримки ПЦУ, молитовно вшанували в Ужгороді українські жертви Геноциду-Голодомору в Україні 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів

27 листопада 2021 р., у День пам'яті голодоморів в Україні, у м. Ужгород представники українських громадсько-політичних організацій, ветеранів

док у вікнах будинків, квартир та офісів, о 16.30 було піднесено живі квіти та запалено поминальні лампадки. Відтак, представниками духовенства

борців за незалежність України у ХХ столітті, учасників бойових дій в російсько-українській війні (2014 – 2021) та небайдужої громадськості молитовно вшанували жертви Геноциду-Голодомору української нації 1932 – 1933 рр., злочинно спланованого та реалізованого московським безбожним комуністично-радянським окупаційним режимом Союзу РСР та інших голодоморів 20-х – 50-х рр. минулого століття на українській землі. До монументу пам'яті українським жертвам Геноциду-Голодомору в Україні 1932 – 1933 рр. «Свіча пам'яті» на пл. Народній в обласному центрі, за участі представників української громадськості та духовенства Православної Церкви України, після символічного запалення поминальних лампа-

ПЦУ було відслужено заупокійну літію за українськими жертвами Геноциду-Голодомору української нації 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів на українській землі.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України у співслужінні протоієрея Юрія Гал, в. о. ректора Ужгородської української богословської академії, референта

єпархіального управління, благочинного кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород.

Після завершення богослужіння до присутніх з короткими поминальними словами звернулися:

Преосвященний владика Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор

Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, народний депутат України I скликання;

Володимир Чубірко, голова Закарпатської обласної ради;

Роман Усенко, голова Закарпатської обласної організації Національного Корпусу;

Томаш Лелекач, представник Закарпатської обласної організації ВО «Свобода»;

Олександр Черепеха, заступник голови

Закарпатської крайової організації Народного Руху України;

Михайло Басараб, голова Закарпатського осередку ВГО

«Ветеранів

Української Гельсинської Спілки»;

Антоніна Вчорашня, відповідальний секретар Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті та Християнсько-народної спілки Закарпаття;

Віктор Понзель, голова Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух» та Закарпатського відділення Асоціації студентів України; та інші.

За пропозицією Преосвященнішого владика Віктора Бедь всі присутні хвилиною мовчання ушанували світлу пам'ять українських жертв Геноциду-Голодомору в Україні 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів на українській землі.

Богослужіння супроводжувалося співом частини архієрейського кафедрального церковного хору на чолі із регентом Марією Жабляк, а службу дяків очолив старший дяк Іван Хланта.

Пресслужба Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті

В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА провели науковий круглий стіл до 100-річчя Помісного Собору УАПЦ і висвяти свт., свщм. Василя Липківського Митрополитом Київським і всієї України

академія богословських наук та Управління Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України.

В ході роботи наукового круглого столу виступили: Преосвященнійший Віктор БЕДЬ – єпископ Мукачівський і

28 жовтня 2021 р., в Карпатському імені Августина Волошина та Ужгородській українській богословській академії в м. Ужгород, було проведено Всеукраїнський науковий круглий стіл (в онлайн режимі), приурочений до 100-річчя Всеукраїнського Помісного Православного Собору Української Автокефальної Православної Церкви (14 – 30.10.1921) та обрання і висвяти свт. свщм. Василя Липківського Митрополитом Київським і всієї України, Першоієрархом УАПЦ (21/23.10.1921). Організаторами наукового заходу виступили Карпатський університет імені Августина Волошина, Ужгородська українська богословська академія, Міжнародна

Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, президент Міжнародної академії богословських наук, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік: «100 – річчя Всеукраїнського Помісного Православного Собору та обрання свт., свщм. Василя Липківського Митрополитом Київським і всієї України, Першоієрархом Української Автокефальної Православної Церкви – епохальна подія в історії українського церковного будівництва (14-30 жовтня 1921)».

Протоієрей Юрій ГАЛ – в.о. ректора Ужгородської української богословської академії, референт Управління Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, священнослужитель кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного у м. Ужгород:

«Хіротонія Митрополита Василя Липківського».

Михайло БАСАРАБ – проректор із наукової роботи Карпатського університету імені Августина Волошина, науково-педагогічний співробітник кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, д-р філософії в галузі історії, професор:

«Роздум Митрополита Василя Липківського в контексті викликів часу».

Майя АРТЬОМОВА – директорка НДІ філософії, богослов'я та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина, вчена секретарка Міжнародної академії богословських наук, докторка філософських наук, професорка, академикня:

«100 – років Церковного Собору УАПЦ: усвідомлення українцями важливості гас-

ла «армія, мова, віра!».

Марія ЖАБЛЯК – директор НДІ української духовної культури Карпатського університету імені Августина Волошина, методист кабінету координаційно-методичної діяльності Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, професор:

«Духовно-моральне виховання особистості в сучасному освітньому просторі».

Антоніна ВЧОРАШНЯ – директор НДІ історії українських національно-визвольних змагань Карпатського університету імені Августина Волошина, доктор педагогічних наук, професор:

«Образ святої Софії Київської та подвижницького життя свт., свщм. Митрополита Василя Липківського у становленні української духовної культури».

Віктор ПОНЗЕЛЬ – старший викладач Карпатського університету імені Августина Волошина, аспірант:

«Духовна спадщина свт., свщм. Василя Липківського, Митрополита Київського і всієї України, Першоієрарха Української Автокефальної Православної Церкви».

Також участь у обговоренні прийняв протоієрей Василь Осад-

чук, благочинний Берегівського районного благочиння, військовий капелан, настоятель парафій святителя Миколая та Іверської ікони Богородиці Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в смт Вилоч Берегівського району Закарпатської області.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

Єпископ Віктор Бедь відслужив літію до 32-х роковин перепоховання Василя Стуса, Юрія Литвина та Олекси Тихого з цвинтаря комуністичного концтабору біля с. Кучино (Російська Федерація) на цвинтарі в м. Київ

19 листопада 2021 р. виповнилося 32 роки з дня перепоховання українських патріотів та борців за незалежність української нації і Держави України у другій половині ХХ століття, в'язнів сумління московського комуністично-радянського псевдо інтернаціонального окупаційного режиму Союзу РСР Василя Стуса (засудженого до 23-х років, відбув – 12), Юрія Литвина (засудженого до 43-х років, відбув – 22) та Олекси Тихого (засудженого до 22-х років, відбув – 14) з цвинтаря комуністичного концтабору біля с. Кучино (Російська Федерація) на цвинтарі в м. Київ, яке відбулося за участі численної української громадськості 19 листопада 1989 р.

З цієї сумної події, 19 листопада ц. р., Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Кар-

патського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, в молитовній кімнаті архієрейської резиденції в м. Ужгород, відслужив вечірню заупокійну літію за Василем Стусом (06.01.1938 – 04.09.1985), Юрієм Литвиним (26.11.1938 – 05.09.1984) та Олексою Тихим (27.01.1927 – 05.05.1984).

У молитві до Отця нашого Небесного владики Віктор Бедь молився за прощення всіх земних провин, допущених з власної волі чи під примусом небіжчиками, дарування їхнім світлим душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Пресслужба Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті

Представники Народного Руху України та Української стратегії Гройсмана урочисто ушанували пам'ять В'ячеслава Чорновола у день 84-річчя його народження

24 грудня 2021 р. виповнилося 84-річчя від дня народження В'ячеслава Максимовича Чорновола (24.12.1937 – 25.03.1999), українського патріота, політичного, державного і громадсько-

го діяча, борця за національну і державну незалежність України початку 60-х – початку 90-х рр. минулого століття, політично переслідуваного і репресованого московським комуністично-радянським окупаційним режимом Союзу РСР, народного депутата України I – III скликань, голови Народного Руху України (1992/1993 – 1999), публіциста, літературного критика, журналіста, правозахисника, Героя України (посмертно).

З цієї нагоди, представники політичних партій Народного Руху України та Української стратегії Гройсмана разом провели урочисте вшанування світлої пам'яті виданого українського патріота і борця за незалежність України В'ячеслава Чорновола в м. Київ (відвідання могили, покладання квітів до пам'ятника Героя України та проведення розширеного урочистого засідання Центрального Проводу НРУ).

Після покладання квітів та запалення поминальних лампадок біля підніжжя пам'ятника В'ячеславу Чорноволу по вулиці

Михайла Грушевського, перед присутніми виступили голова Народного Руху України Андрій Корнат та голова Української стратегії Гройсмана – Володимир Гройсман. Відтак, в адміністра-

тивному приміщенні Центрального парку культури і відпочинку м. Київ (вул. Михайла Грушевського, 1В), під головуванням Андрія Корната, відбулося урочисте засідання Політичної Ради та Центрального Проводу Народного Руху України, приурочене пам'яті В'ячеслава Чорновола, участь у якому, також прийняли і Володимир Гройсман та представники його політичної команди.

В ході засідання, також, було обговорено питання політичного партнерства Народного Руху України та Української стратегії Гройсмана, підведено підсумки політичної діяльності за 2021 рік та накреслено головні завдання на 2022 рік.

Від Закарпатської крайової організації Народного Руху України участь у поминальних заходах в м. Київ прийняли: Віктор Вк. Бедь, голова ЗКО НРУ, Олександр Сазонов, голова Ужгородської МО НРУ та Віталік Стойка, заступник голови Ужгородської МО НРУ.

Пресслужба ЗКО НРУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив літію за українським патріотом Андрієм Мельником до 131-річчя від дня його народження

12 грудня 2021 р., Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, в молитовній кімнаті в архієрейській резиденції в м. Ужгород, відслужив заупокійну літію за Андрієм Атанасовичем Мельником (12.12.1890, Воля Якубова, Західна Україна (Королівство Галичини та Володимирії) під окупацією Австро-Угорської імперії – 01.11.1964, Кельн, Федеративна Республіка Німеччини), українським політичним, державним і військовим діячем, головою Проводу Українських Націоналі-

стів, другим головою Організації українських націоналістів, одним з найближчих соратників першого голови ОУН, полковника Євгена Коновальця, політично переслідуваним польським, нацистським, німецьким та комуністично-радянським окупаційними режимами, борцем за національну і державну незалежність української нації і Держави України в 20-х – 60-х рр. минулого століття – до 131-річчя від дня його народження.

У молитві до Отця нашого Небесного владика Віктор Бедь молився за прощення всіх земних провин, допущених з власної волі чи під примусом небіжчиком, дарування його світлій душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Пресслужба Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX столітті

В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород відбулася архієрейська літургія та святкування Дня ушанування святителя Миколая чудотворця

19 грудня 2021 р., у День ушанування святителя Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А), було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, в. о. ректора Ужгородської української

богословської академії, благочинного Ужгородсько-Мукачівського благочиння, благочинного даного храму та протодіякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за відвернення небезпечних хвороб і вірусів від нашого народу, та за щасливе життя наших рідних і близьких.

Під час заупокійної ектенії духовенство молилося за спасіння душ спочилих у Бозі всіх наших співвітчизників, які у різні віки і часи віддали свої життя за національну і державну незалежність України, за полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв українських воїнів, добровольців, волонтерів та мирних мешканців, які віддали свої життя в обороні своїх сімей, усього боголюбивого українського народу, земної Вітчизни і Держави нашої України і Української Церкви від новітніх

московських ординців, за спочилих у Бозі наших праведних і богоносних прабатьків, батьків, матерів, учителів, друзів і близьких.

З проповіддю на тему свята до присутніх у храмі звернувся протоієрей Юрій Гал. Після завершення богослужіння, з благословенням та вітальним архієрейським словом до прихожан також звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який наголосив на святості та подвижницькому життєвому шляху святителя Миколая чудотворця.

Відтак, за участі групи студентів Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу університету і діточок прихожан, відбулося театралізоване святкування Дня ушанування святителя Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця.

А на завершення святкування, по благословенню Преосвященнішого владики Віктора Бедь, всі присутні у храмі діточки отримали солодкі подарунки від святителя

Миколая чудотворця.

Богослужіння супроводжувалося співом архієрейського кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк, а службу дяків очолив старший дяк Іван Хланта.

Пресслужба МКЄ

В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород відслужили молебень до третьої річниці Об'єднавчого Собору Православної Церкви України

15 грудня 2021 р., з нагоди третьої річниці з дня проведення Об'єднавчого Всеукраїнського Помісного Православного Собору Православної Церкви України (15.12.2018 р.), в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії в м. Ужгород було відслужено молебень за мир і благополуччя в Україні та за подальший розвиток Помісної Автокефальної Православної Церкви України. Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Кар-

патський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, в. о. ректора Ужгородської української богословської академії, благочинний даного храму та протоієрей Анатолій Натолочний, настоятель парафії на честь рівноапостольних князя Володимира та княгині Ольги в м. Ужгород.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень до Дня Збройних Сил України

6 грудня 2021 р., з нагоди Дня Збройних Сил України, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за неза-

лежність України у ХХ столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, в молитовній кімнаті заміської архієрейської резиденції в с. Минай Ужгородського району, відслужив ранковий молебень за мир і благополуччя в Україні.

В молитві до Отця нашого Небесного владика Віктор молився за мир і благополуччя, за національну і духовну єдність української нації, за успіхи і збереження життя українських воїнів та їх сімей, за перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, та щасливе життя наших близьких.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Віктор Бедь очолив святкову літургію та освятив ікону апостола українського Андрія Первозваного в кафедральному храмі м. Ужгород у день його ушанування

13.12.2021 р., в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород

ієрея Василя Осадчука, настоятеля парафії на честь Микілая Чудотворця, Іверської ікони Богородиці та священно мученика Віктора в смт Вилок Берегівського

(вул. Ференца II Ракоці, 18 А), було відслужено святкову Божественну літургію у День вшанування пам'яті апостола українського Андрія Первозваного.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий єпархією, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, в. о. ректора Ужгородської української богословської академії, благочинного даного храму та Ужгородсько-Мукачівського міжрайонного благочиння, протоієрея Юрія Кадар, настоятеля парафії на честь Різдва Пресвятої Богородиці в с. Ганичі Тячівського району, протоієрея Анатолія Натолочного, настоятеля парафії на честь рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгород, прото-

району, благочинного Хустсько-Берегівського міжрайонного благочиння протодіякона Івана Жабляка.

В ході богослужіння, Преосвященніший владика Віктор, освятив ново встановлену кафедральну ікону на честь апостола українського Андрія Первозваного.

Під час архієрейського вітання та благословення, владика Віктор наголосив на святості апостола українського Андрія Первозваного та його місії в апостольському благословенні заснування Української Церкви в 33-х – 70-х рр. I століття.

Богослужіння супроводжувалося співом архієрейського кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк, а службу дяків очолив старший дяк Іван Хланта.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь, у Міжнародний день волонтерів, відслужив молебень за мир і благополуччя в Україні та благословення життя українських волонтерів

5 грудня 2021 р., у Міжнародний день волонтерів, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, в молитовній кімнаті замиської архієрейської резиденції в с. Минай Ужгородського району, відслужив ранковий молебень до Отця нашого

Небесного.

Під час молитви до Отця нашого Небесного владика Віктор Бедь молився за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за Боже благословення життя і діяльності українських волонтерів, за відвернення від нашого народу і людей у світі смертельних хвороб і вірусів, за щасливе життя наших рідних і близьких.

Пресслужба МКС ПЦУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь відслужив молебень за мир і благополуччя в Україні до 30-річчя Всеукраїнського референдуму

1 грудня 2021 р., у День 30-річчя Всеукраїнського референдуму (1 грудня 1991 р.), на якому український народ більшістю у 90 % голосів підтвердив прийнятий Верховною Радою України Акт проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), в Мукачівсько-Карпатській єпархії Православної Церкви України було відслужено подячний молебень за мир і благополуччя в Україні.

Молебень відслужив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий єпархією, ректор Карпатського університету імені Августина

Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, народний депутат І скликання.

У молитві до Отця нашого Небесного владика Віктор Бедь молився за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за відвернення згубних вірусів і хвороб, за щасливе життя наших рідних і близьких.

150-річний ювілей. Володимир Гнатюк (1871–1926) видав 20 томів українського фольклору та етнографічних матеріалів

Коли Володимир Гнатюк повернеться на Закарпаття?

Україна доволі гучно відзначила 150-річчя Лесі Українки та Василя Стефаника. Але якось в тіні залишився ювілей ще одного їхнього однолітка, який за вкладом в українську культуру цілком сягає масштабу згаданих постатей. Йдеться про Володимира Гнатюка (1871–1926), якому в травні виповнилося 150 років з дня народження.

І найприкріше, що таку круглу дату ніяк не згадали на Закарпатті, в регіоні, для якого дослідник зробив чи не найбільше і через котрий, зрештою, і зліг передчасно в могилу.

Юний Володимир Гнатюк бачив себе ман-

дрівником-місіонером у далеких країнах, через що навіть хотів вчитися на священника в Римі. Але доля повернула так, що свої мандрівні місії він присвятив молодослідженим частинам віддаленого українства. Вирішив розпочати їх із Закарпаття, а потім, поступово переміщуючись на Схід, зафіксувати фольклорну та етнографічну спадщину всіх українських земель. Але життя внесло свої корективи: Гнатюк сходив своїми ногами все Закарпаття, але надалі його не вистачило. Підірване у походах здоров'я, назавжди прикувало його до письмового столу. Тож наступні 20 років відомий вчений лише опрацьовував той матеріал, що назбирав, і давав раду фольклорним записам інших ентузіастів.

А починалося все доволі оптимістично. На заклик Михайла Драгоманова та Івана Франка здібний юнак уже після першого курсу Львівського університету вирушає в 1895 році у свою першу фольклорну експедицію в найменш описані українські терени, що входили тоді до Угорського королівства. Всього таких мандрівок на Закарпаття він здійснить шість.

Перед першою експедицією студент-фольклорист вирішив встановити контакти з місцевими культурними діячами. Був вражений, що у Львові ніхто не має зв'язків із Закарпаттям, хоча до 1867 року ситуація була інакша. (Згадаймо плідні зв'язки Олександра Духновича з галичанами). Тому Володимирові Гнатюку справді доводилося ставати «місіонером», який

Надіано Олександром Гапрошем (Public domain)

часто вирушає у невідомому подорож на власний страх і ризик.

У шести експедиціях Гнатюк побував не тільки в усіх комітатах Північної Угорщини, де українці проживали компактно (сучасне Закарпаття і Пряшівщина), але й у колоніях, розкиданих по Південній (Бачка та

Банат) і в Середній Угорщині, де українці жили окремими острівками. Ніхто із дослідників і через сто років не обійшов після Гнатюка ці терени своїми ногами. Цінність фольклорних записів Володимира Гнатюка не тільки в тому, що він зафіксував казки, байки, пісні, загадки, прислів'я, легенди Закарпаття, але, як сам пише, «мав на меті і лінгвістику». «Знаючи, як наша філологія стоїть низько, хоч така багата у нас діалектологія, постановив я со-

робити записи в різних сторонах нашої країни, можливо, найвірніші, оскільки мене вухо не зведе, щоби відтак лінгвісти могли ними користуватися». Таким чином Володимир Гнатюк є по суті першим фіксатором закарпатських діалектів, причому на всіх теренах їхнього поширення. «Я записав слово в слово з уст мужика», – твердить він, донісши до нас закарпатське народне мовлення з кінця XIX століття. За час експедицій Володимирові Гнатюку вдалося встановити зв'язки з багатьма закарпатцями і по суті вибудувати новий культурний міст між Закарпаттям та Галичиною. Із видатним фольклористом листувалися такі відомі місцеві діячі, як Гіядор Стрипський, Євген Фенцик, Михайло Врабель, Юлій Ставровський, Федір Злоцький, Олександр Бонкало, Каміл-Юрій Жаткович. Гнатюк пробудив до контактів і такі знакові постаті руснаків Воєводини, як Гавриїл Костельник та Георгій Біндас. Писали йому і студенти та селяни.

Одне слово, він став справжнім двигуном національного пробудження. Зокрема, організовував безкоштовну передплату преси з Галичини та Буковини до Угорщини; агітував здібних юнаків та дівчат на навчання до Львова та Івано-Франківська (саме таким чином і поїхав Гавриїл Костельник на студії до Львівської семінарії), надсилав за власні кошти книжки і брошури. На жаль, титанічна робота Володимира Гнатюка зі збирання фольклорної спадщини Закарпаття наштовхнулася на опір угорської влади, яка провадила політику мадяризації народів, що входили до Угорського королівства. 28 березня 1903 року священник і будитель зі Свалявщини Калман-Юрій Жаткович попереджає Володимира Гнатюка у листі: «Аби ви чимшвидше вибралися з Угорщини, а особливо не появлялися на Угорській Русі, якщо не хочете мати великі неприємності з угорською владою».

Самого Жатковича двічі було допитано старостою села Стройне і складено протоколи про його стосунки з Володимиром Гнатюком.

Більшої нісенітничі, що львівський фольклорист — «московський емісар» видумати було важко, тому Гнатюк, вочевидь, і знехтував попередженням свого закарпатського приятеля. Але, на

жаль, той виявився правим.

У звіті про експедицію 1903 року, яку Гнатюк проводив вже за межами Угорської Русі, в угорських комітатах Чанад, Арод, Бігар, Сатмар, Саболч, Гайдун, сказано, що дослідник «не тільки не знайшов ніде ніякої помочі — хоч би у вигляді відповідних інформацій від місцевої інтелігенції — але навпаки, зустрічався з недовірою, неприхильністю, а навіть переслідуванням офіційних кіл так, що раз навіть заарештовано його без ніякої підстави».

Однак молодий учений усе ж зібрав матеріал із тутешніх руських колоній, які «можуть скласти окремий том».

Окрім переслідування, на плечі Гнатюка звалилася важка хвороба. Під час подорожі у Банат він змок під рясним дощем, але ніде не міг знайти притулку, бо всі остерігалися чужинця. Гнатюк важко захворів. Він не відзначався міцним здоров'ям, жив у матеріальних нестатках, тому хвороба розвинулася в туберкульоз і вже не покидала видатного науковця до кінця його днів. Таким чином закарпатські

Надію Олександром Гаврошем (Courtesy Photo)

експедиції принесли Володимирові Гнатюку не тільки визнання як першорядного фольклориста, але й великі страждання і передчасну смерть.

Про велич справжню і надуману

Помер Володимир Гнатюк 7 жовтня 1926 року – у 55-річному віці. На могилі фольклориста у Львові було покладено і вінок від Товариства «Просвіта» в Ужгороді, почесним членом якого його обрали ще в 1921 році.

Зроблене Володимиром Гнатюком вражає. Те, що він здійснив, під силу хіба що цілим інституціям. Вчений видав 20 томів українського фольклору та етнографічних матеріалів. Закарпатська тематика складає чи не третину всієї творчої спадщини вче-

ного. Його шість томів «Етнографічних матеріалів з Угорської Русі» – довічний пам'ятник вченому. Відомий руснацький дослідник із Сербії Мирон Жирош про його праці відгукувався так: «Володимир Гнатюк – це наш Вук Караджич».

Натомість Закарпаття ніяк не пошанувало подвижника, який поклав своє здоров'я на відкриття цього «слов'янського заповідника». Тут не знайдете не те, що жодного пам'ятника чи меморіальної таблиці В. Гнатюку, але бодай його вулиці в Ужгороді чи Мукачеві. І через сто років тут не перевидані його численні праці про Закарпаття.

Зате нещодавно з великим розголосом в обласному центрі Закарпаття відкрили пам'ятний знак у вигляді міні-скульптурки «Дикий Захід Баффало Білл» на честь циркового шоу, що гастролювало у 1906 році в тодішньому крихітному містечку. Ця подія, виявляється, варта довічної пам'яті вдячних ужгородців.

Невже Володимир Гнатюк, який своєю рукою записав найдавніший пласт закарпатського фольклору, менше гідний пошанування, ніж американські ковбої, що, заробляючи гроші показовими трюками, випадково опинилися у цих краях і навряд чи запам'ятали навіть назву одного із сотень провінційних містечок, в якому вони гарцювали на гарячих кобилах?

Доки комплекс меншовартості буде основним у закарпатській свідомості? Поки дріб'язкове чуже витіснятиме найвартісніше своє?

**Олександр Гаврош – письменник,
журналіст**

Йосип Гладкий: останній кошовий

Саме за Йосипа Гладкого (1789-1866), його роль якого в історії українського козацтва оцінюється дуже неоднозначно, відбувався завершальний акт трагедії тієї гілки запорізького товариства, яка опинилась у вигнанні на Дунаї, і яка, власне, вважала себе спадкоємницею Запорізької Січі, зберігши й відповідну назву.

Походив Йосип Гладкий (Бондар) з давнього козацького роду, що сидів на Полтавщині. На 31-ому році життя він залишив свою багатодітну родину в селі Мельників (Золотоноського повіту), де його батько Михайло Гладкий був сільським головою, і подався до Одеси. Та оскільки із заробітками йому тут не щастило, до того ж, як припускають, він зайшов у конфлікт із владою, то незабаром, мабуть, найнявшись на який корабель, він опиняється у Керчі, а звідти, теж на кораблі, перебирається на Дунай.

Як з'ясувалося, козацьке лицарство було саме тим товариством, якого прагнула його шабельна душа, і він став рядовим козаком Платнірівського куреня. За часів кошового Григорія Головатого воював (у той самий час, що й наказний кошовий С.Мороз зі своїм полком – проти греків), підтримуючи дії турецької армії. Мабуть, показав себе непоганим вояком, оскільки незабаром товариство обрало його курінним отаманом. “Йосип Михайлович Гладкий, – пише А. Скальковський в своїй “Історії Нової Січі” -1818 року був обраний отаманом курінним у Задунайській Січі. Вирізняючись у своїй громаді і хоробрістю, і розумом, він заслужив собі в товаристві велику повагу і після обрання

його був відправлений кошовим Василем Чернюгою ц чині полковника в експедицію проти грець-

ких заколотників”. І тут таки додає: “З усіх добрих козаків, які тужили за батьківщиною, Гладкий журився найбільше”. Гладкому посади курінного було замало.

За звичаями задунайського козацтва, кошового мали право обирати не тільки ті козаки, що перебували на Січі, а й ті, що жили по селах. Узявши це до уваги, Йосип Гладкий повів досить активну агітаційну роботу серед цих, осілих. Причому тактика його була такою: розмовляючи з селянами, він намагався звинувачувати в усіх недоліках старих січових козаків, які прийшли із Запоріжжя. Вони, мовляв, не зважають на потреби та проблеми осілого козацтва: самі не вміють господарювати й іншим не дають. їм аби лиш воювати та дбати про запорізькі січові традиції, а нам, он, із бідності-нужденності виходити треба. Може, такими словами переконував козаків, може, іншими, але аргумент виявився незаперечним. І коли в 1827 р. Василь Незамаївський відмовився висувати свою кандидатуру в кошові, щоб отаманувати ще один термін, саме осілі козаки висунули на отамана Йосипа Гладкого. Те, як повівся Гладкий далі, для багатьох із них виявилось несподіванкою. Передусім, він негайно усунув від старшинства козаків, які ще пам'ятали Запорізьку Січ,

а отже, намагалися дотримуватись січових звичаїв. Посади ж їх повіддавав молодим козакам, для яких Запоріжжя та зруйнування Січі стали атрибутами давньої історії. У такий спосіб він готував козацтво до переходу на бік Росії, з представниками військового командування якої вже підтримував таємні контакти. Тобто можна з цілковитим правом говорити, що ще не маючи в руці булави задунайського кошового, Й. Гладкий уже по суті перебував на службі у росіян, тобто був їх агентом. І це з подачі росіян він посилено розпускав серед козаків чутки, що нібито турецький уряд має намір переселити все задунайське козацтво до... Єгипту! Що було цілковитою брехнею: козаки потрібні були туркам саме тут, на кордонному Дунаї, як військова сила, котра здатна протистояти росіянам.

Ще очевиднішими стали наміри Гладкого, коли, за наказом візира Силістрії, він привів (навесні 1828 року) до цього міста двотисячний полк козаків, які мали воювати на боці Туреччини проти Росії. Але було помічено, що до полку він звів здебільшого тих, хто виступав проти переходу під протекторат Росії. Тут він обдурив турків, сказавши, що повертається на Січ

за новим полком. Насправді ж Гладкий зібрав близько півтисячі козаків, причому значна частина з них не знала про наміри кошового, на човнах перейшов Георгіївським гирлом Дунаю до моря, звідти зайшов у Кілійське гирло, і в такий спосіб постав (9 травня 1828 р.) перед генералом Тучковим: “Заданіє випалнена, вашбродіє!”.

Звичайно, дехто з дослідників готовий припускати, що Йосип Гладкий прибув до Ізмаїла в власної ініціативи, а не виконував завдання російського командування. Та є один факт, якого дуже нелегко вписати в цю версію. Саме тоді, коли Гладкий прибув до Ізмаїла, там перебував російський імператор Микола I. Поява петербурзького володаря в цьому віддаленому, прикордонному місті — явище настільки рідкісне й неординарне, що припустити, ніби приїзд царя, і прихід до міста кошового запорожців, ворогів Росії, — звичайний збіг обставин, просто неможливо. Швидше можна припустити інше: прибуття Гладкого, на догоду цареві, було заздалегідь зрежисоване військовим командуванням.

“Там їх стрів, — змальовує сцену появи кошового в Ізмаїлі історик М.Аркас, — комендант Тучков, котрий і привів кошового та його товаришів, задунайських козаків, до царя Миколи I, Гладкий поклав до ніг (!) цареві військові клейноди та грамоти, і з товаришами своїми прохав царської ласки. “Бог вас простить, рідний край прощає і я прощаю”, — промовив цар”. У коментарі історика Г. Швидкого до книги А. Скальковського “Історія Нової Січі” — теж наголошується на тому, що *И. Гладкий, прибічник проросійської орієнтації серед старшини, за попередньою домовленістю з російським командуванням під Ізмаїлом перейшов на бік Росії...”

Серед багатотисячного задунайського козацтва вчинок кошового дістав оцінку однозначну: підлотна, огидна зрада! Покласти клейноди — тобто військові святині запорізького козацтва, які пощастило вивезти ще із зруйнованої Січі — до ніг (!) російського царя — це акт холуйства, акт не знаної за всю історію існування українського козацтва ганьби. По суті, викравши клейноди, він позбавив військо святинь, до яких у козаків було просто-таки побожне ставлення. І передавати клейноди правителеві будь-якої держави кошовий міг лише за рішенням Великої козацької Ради, а не потай від коша, сяк-так збивши собі п'ять сотень спільників.

Та найжахливіше полягало в іншому: вдавшись до цього акту, Гладкий прирік на винищення всіх козаків, яких він у складі полку привів до Силістрії, усіх тих українських поселенців, які залишилися на турецькому березі Дунаю. Адже реакція турецького уряду була миттєвою: усі ті дві

тисячі козаків, котрих Гладкий підступом привів до турецького міста, негайно були роззброєні, заарештовані й засуджені до смертної кари. Це вже згодом султан помилував їх, замінивши смертну кару на в'язницю. Недарма цей полк Й. Гладкий сформував винятково з тих козаків, які не бажали служити російському цареві, а отже, були в опозиції до нього як кошового. Отаман чудово розумів, що на них перших впаде кара розлюченого зрадою султана.

Втеча кошового з усіма клейнодами дала також турецькому уряду підставу й собі ліквідувати Січ, та позбавити козаків усіх привілеїв. Це перетворило козацтво із союзника на ворога, але ворога вже безбройного, знесиленого, адже кращі воїни виявлялися або заарештованими турками, або ж у стані росіян; дезорганізованого, якого турки дуже просто могли знищити.

” Трагічна доля спіткала тих, — підсумовує наслідки цього вчинку кошового дослідник В.Бойко, — хто zostався на Січі та райя (тобто в селищах — Б.С.), після того, як отаман Йосип Гладкий 1828 року на човнах, з церковним, січовим майном пішов до Катирлеза, щоб звідти Кілійським гирлом дістатися до Ізмаїла на російську територію. Старі запорожці вже не могли, та й не хотіли, повертатися на батьківщину, і, турки, розлючені звісткою про перехід частини козаків на бік Роси, порубали їх. Смертельна небезпека загрожувала жінкам і дітям від молдаван і некрасівців. В 1828 році Січ у Верхньому Дунаївці знищено. По тому тут оселилися турки...”² Зрештою, кепсько повелося і тим запорожцям, що пішли з Гладким до Росії.

Чимало з них шукали потім будь-якого способу повернутися на Дунай, до волі, і до останніх днів своїх тяжко кляли Гладкого за його зраду, і за те, що занастив таку могутню козацьку силу – Задунайську запорізьку Січ.

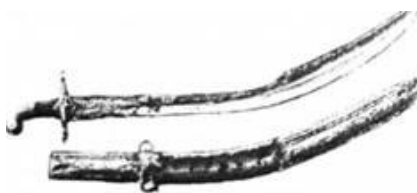

Ну, а що сам кошовий? Як йому велось? Козаки знали про ту невеличку гребельку, що перетинала всі дунайські плавні. Саме нею провів Йосип Гладкий російське військо. А потім узявся до стерна, а його офіцери сіли на весла байдака, в якому Микола І оглядав місце переправи. Хлопці веслували добре, аж оселедці впріли, і це сподобалось імператорові. Гладкого він прямо там, на переправі, обдарував чином полковника і Георгіївським хрестом, усі інші старшини, що прийшли з ним, теж дістали по хрестові. За що? А за те що, полишивши свою Задунайську Січ напризволяще, забувши кривди, що їх завдала козакам Російська імперія, прибігли до нього і кинули йому до ніг святі козацькі клейноди. А що, геройські хлопці, не кожен зважиться на таку підлоту! Імператор сподівався, що слідом за кошовим подадуться всі інші козаки, і турки залишаться без такої надійної військової сили. Втім, як уже мовилося, не всі задунайці йшли з

власної волі. Цікава і характерна для Й. Гладкого деталь: тільки підпливаючи до Ізмаїла, кошовий оголосив 500 козакам, які були з ним на човнах, що вони прибули, щоб здаватися росіянам, з якими, разом із Туреччиною, були у стані війни. Тобто значна частина козаків не була посвячена в задуми кошового. Ці “непосвячені” козаки зрозуміли, що їх обдурили, обурились, запротестували, але вдіяти вже нічого не могли: як і куди повернеш тепер?

Щойно росіяни захопили гирло Дунаю, Гладкий спробував був відновити Січ у Дунаївцях, але на його заклики відгукнулося дуже небагато охочих. Козаки знали: росіяни всіх переселять на свою територію, а потім, позбавивши козацького стану, віддадуть у кріпацтво.

Так воно у кінцевому підсумку і сталося.

Шабля кошового Й. Гладкого

Але дійство це мало свої етапи.

Перший полягав у тому, що всім прихильникам Гладкого наказали перебиратися ні, не на Азовське узбережжя, між Бердянськом та Маріуполем, як вважають майже всі без винятку історики, котрі вдаються до хроніки подій, пов’язаних з долею задунайців-прибічників Й. Гладкого. У “Довідковій книжці Імператорської Головної квартири” віднаходимо дуже важливий для нас документальний запис:

“1828 р. травня 27. Запорожці, які залишалися в Туреччині, разом із своїм отаманом Гладким перейшли на бік росіян і виявили велике сприяння переправі через Дунай.

1829 р. квітня 4. З цих козаків сформовано Дунайський козацький полк, переведений (водворенный) до Олександрійського повіту Катеринославської губернії”. Тобто ця офіційна інформація примушує мене відмовитися від усталеної версії з приводу створення Азовського козацтва, оскільки існував проміжний етап, пов’язаний з Дунайським козацьким полком, який базувався поблизу Олександрії.

До речі, послуга росіянам під час переправи була настільки важливою, що в грудні 1831 року командування російське раптом знову згадало про неї і Дунайському полку було вручено прапор з написом: “За хоробрість і старанність, виявлені при переправі через Дунай 27 травня 1828 року*.

А коли ж і як було утворене Азовське козацьке військо? Відповідь знову ж знахо-

димо в тій-таки імператорській “Довідковій книжці”:

“1832 р., червень, 13. Затверджене положення про утворення з цього (Дунайського – Б.С.) полку війська. Воно переведене до Новоросійського краю і

назване “Азовським” у складі: морського батальйону та 11-й команд для крейсерства”.

Ті, хто підкорився цьому наказові, стали називатися “козаками Азовського війська”, а наказним отаманом, уже в чині ро-

сійського генерал-майора, цар призначив знову ж таки Йосипа Гладкого.

Проте отаманування випало йому не з легких. Козаки не могли подарувати Гладкому ні того, як підступно він зрадив усе Задунайське козацтво, та обдурив тих, що йшли за ним на човнах по Кілійському гірлі; ні того, як кинув до ніг царя клейноди...

1849 року кошовий отаман, тепер уже Азовського війська, мусив подати у відставку, й відтоді, до самої смерті, що наставала 10 липня 1866 року, жив на своєму невеличкому хуторі на Катеринославщині. Але це – за однією версією. За іншою – він нібито помер від холери не в себе на хуторі, а в місті Олександрійську.

Мені ж залишається лише констатувати, що в наступному етапі цієї драми справді все те, чого так побоювалися, що передбачали і про що попереджали отамана козаки, які не відгукнулися на заклик Гладкого переходити на бік росіян. За два роки до смерті Гладкого, в 1864 році, цар Микола I своїм Указом скасував Азовське військо, – занадто вже живучим видався в ньому дух запорозького козацтва, – і частину, справді, перетворив на залежних від поміщиків селян, яких дозволено було брати у солдати, а частину звелів переселити на Кубань, подалі від України, щоб там, між Анапою та Новоросійськом, вони могли гинути у постійних сутичках з північнокавказькими народами, які боролися проти російських колонізаторів.

Ось такою виявилася завершальна сцена трагедії спадкоємців славного запорізького козацтва, останньої подніпровської Січі його.

Глава УГКЦ: Незалежність України — це плід руху цілих поколінь впродовж тисячоліття

тризубі можна було розшифрувати слово “воля”. За ту волю наші предки на своїй рідній землі змагалися століттями», — зазначив голова УГКЦ. Саме тому цього року ми

30 років тому незалежність України не виникла з нуля як якась собі випадковість, українська державність має тисячолітню історію. На цьому наголосив голова УГКЦ Святослав, повідомляє пресслужба УГКЦ. Він підкреслив, що український тризуб є знаком святого рівноапостольського князя Володимира. «Я пригадую, як мій дідусь показував мені банкноти з тризубом ще Української Народної Республіки. І на тризубі можна ...

30 років тому незалежність України не виникла з нуля як якась собі випадковість, українська державність має тисячолітню історію. На цьому наголосив голова УГКЦ

Святослав, повідомляє пресслужба УГКЦ. Він підкреслив, що український тризуб є знаком святого рівноапостольського князя Володимира. «Я пригадую, як мій дідусь показував мені банкноти з тризубом ще Української Народної Республіки. І на

святкуємо відновлення Української державності. Сучасна Українська держава є плодом руху цілих поколінь впродовж тисячоліття.

«Нашу національну пам'ять хотіли вкрасити, присвоїти. Впродовж багатьох історичних моментів ми жили на рідній землі, але в чужих державах. Ми навіть навчилися недовіряти державі, вважати її чимось чужим, ворожим, пильнувати, щоб наші приватні інтереси не перетиналися з державними. Це — наша вада, яка ще сьогодні нас переслідує, — зазначив Святослав і додав: — Але тих 30 років правда, історична пам'ять починала невпинно виходити на яв, завойовувати серця і уми українців. І ми сьогодні розуміємо, що 30 років тому ми отримали дар Божий, за який тисячоліттями змагалися наші предки і наші попередники».

Іван Котляревський кинув виклик Російській імперії. Його творчість актуальна і в нинішній війні

ми. Але наскільки ми їх використовуємо? Адже це використання і є одним із показників «національного плебісциту».

Котляревський і «національний плебісцит»

На нинішній рік припала низка знакових для українців ювілеїв. Проте чинна влада їх фактично проігнорувала. Та й громадськість не виявила достатньо активності. Особливо прикро, що проігнорований такий ювілей, як 250-ліття з дня народження Івана Котляревського.

У часи «національного відродження» XIX століття ім'я Котляревського для українських діячів значило дуже багато. Не даремно Тарас Шевченко писав про нього:

Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди,
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!

Відомий вислів французького філософа Ернеста Ренана: «Нація – це щоденний плебісцит». А ще цей мислитель писав: «Нація – це велика солідарність, утворена почуттям жертв, які вже принесено і які є намір принести в майбутньому. Нація вимагає минулого, але в сучасності вона ре-

зюмується цілком конкретним фактором: це ясно висловлене бажання продовжити спільне існування».

Власне, нація, аби продовжити своє буття, має «мати минуле», певний набір історичних символів. Останні служать національній консолідації, яка й дозволяє простувати в майбутнє.

Українці, здавалось, не обділені такими символа-

30 серпня (12 вересня) 1903 року, попри чималі труднощі (у той час українська мова й українська культура в царській Росії зазнавала значних утисків!), відбулося урочисте відкриття пам'ятника Котляревському в Полтаві. Ця подія перетворилася на велику національну акцію. На неї приїхали відомі представники української

інтелігенції: Христина Алчевська, Микола Аркас, Дмитро Багалій, Сергій Єфремов, Михайло Коцюбинський, Микола Лисенко, Панас Мирний, Микола Міхновський, Олександр Олесь, Олена Пчілка, Василь Стефаник, Кирило Студинський, Леся Українка, Гнат Ходкевич та інші. Котляревський начебто «зібрав» свідомих українців на своєрідний «плебісцит». Навіть у радянській Україні шанували Котляревського. 200-ліття з дня народження письменника там широко відзначалося. Про нього чимало писалося в пресі, відбувалися різноманітні урочистості. І це в період застою, коли пройшла перша хвиля арештів українських дисидентів. Правда, на чолі тодішньої УРСР залишався Петро Шелест, якому не байдужою була українська культура. Принаймні він і тодішня республіканська комуністична номенклатура вважали, що Котляревському треба віддати шану. Це теж був своєрідний «плебісцит» для української нації.

А ось у часи незалежності про Котляревського забули. Чи майже забули. Для нашої владної еліти він виявився неакту-

альним.

Але чи це так?

Що для нас означає Котляревський?

Не так давно довелося познайомитися з одним воїном, який тривали час воював на Донбасі і який вивчив на пам'ять «Енеїду» Котляревського. Цей твір надихав і надихає його. Зрештою, Котляревському довелося повоювати з турками. І в «Енеїді» можна знайти чимало військової героїки.

Ще варто згадати популярний у Польщі музичний гурт «Еней», створений нащадками українців, що були переселені під час операції «Вісла». Для творців цього гурту головний герой «Енеїди» Котляревського є символом поневірянь наших одноплемінників, яких переселили на чужі землі. До речі, гурт «Еней» має чудову пісню «Білі тополі» про війну на Донбасі, яка «бере за живе».

Котляревський справді геніальний автор, творчість якого і сьогодні для нас має значення – зокрема, у протистоянні з Росією. Інша річ, що феномен «Енеїди», головного твору цього автора, потребує належного осмислення.

Так, у XVIII столітті на теренах Східної Європи виросла нова імперія, котра почала іменуватися Російською. Ця імперія, взявши етнонім від русинів-українців, намагалася також перейняти їхню культуру. У цій справі імперській владі допомагали українські інтелектуали. Тоді здійснювалася справжня експансія культурних діячів з українським корінням на терени Росії. Зрештою, так було і в пізніші часи.

Фактично новочасна російська культура виросла на фундаменті давньої української культури. Стаючи культурою імперською, вона все більше протистояла «природній» культурі України. Українці опинилися в непростій ситуації – вони могли стати «органічною» частиною імперії, в тому числі і в сенсі культурному, зберігши лише деякі регіональні особливості; а могли піти шляхом відокремлення, творячи культуру на простонародній основі, ігноруючи свою давню культуру, яка реально опинилася на службі імперії.

1798 рік, коли побачили світ перші частини «Енеїди» Котляревського, став не лише роком народження нової української літератури. Він дав старт для початку соціокультурного конфлікту між імперською Росією та «провінційною» Україною.

Зброя у протистоянні імперській культурі

«Енеїді» важко підшукати аналоги як в українській, так і в світовій літературі. Автор, що добре знав українське народне життя, зумів його тонко передати як з допомогою мовних засобів, використовуючи рідну полтавську говірку, так і з допомогою класичних літературних символів, а

також символів національної історії. «Енеїда» – це діатриба, де з гумором і «несерйозно» говориться про одну з найбільших трагедій України – про ліквідацію Запорізької Січі.

Котляревський створив «матрицю» для нової української літератури, яка відкидала елітарність, апелюючи до народності й «природності». Так, ця література виглядала як провінційна. Але чи могла вона бути непровінційною в умовах існування Російської імперії? Провінційність, простонародність, «природність» – це була її зброя у протистоянні імперській культурі. Саме це допомагало їй зберегтися. Як і допомагало зберегти український народ від імперської асиміляції.

Також Котляревський стояв біля витоків нового українського театру. Відомою є його п'єса «Наталка Полтавка», що стали відповіддю на водевіль Олександра Шаховського «Казак-стихотворец», який користувався популярністю в імперському Петербурзі. У цьому водевілі був створений образ українського козака, що беззастережно готовий вмерти за російського царя. Любові «в ім'я імперії» «Казак-стихотворця» протиставлене просте, щире кохання «Наталки Полтавки», «високій» імперській ідеї – ідея природної української простоти.

Котляревський (хай, можливо, несвідомо) кинув культурний виклик Російській імперії. У перспективі це дало результати. І за це його варто поцінувати.

Петро Кралюк – проректор Острозької академії

Головою Ужгородської районної організації Народного Руху України обрано Владислава Семйона

3 грудня 2021 р., в м. Ужгород, відбулися звітно-виборні збори Ужгородської районної організації Народного Руху України. За результатами роботи зборів обрано нове керівництво районної партійної організації у складі:

- Владислав Семйон, голова, член Ради;
- Іван Келечен, заступник голови, член Ради;
- Ярослав Бідзіля, член ради.

Від Проводу Закарпатської крайової організації Народного Руху України участь у зборах прийняли: Віктор Бедь, почесний голова ЗКО НРУ, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, Віктор Вк.

Бедь, голова ЗКО НРУ та Віктор Понзель, голова Управи ЗКО НРУ, голова Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух».

Пресслужба ЗКО НРУ

Головою Ужгородської міської організації Народного Руху України обрано Олександра Сазонова

24 листопада 2021 р., в м. Ужгород, відбулися звітно-виборні загальні збори Ужгородської міської організації Народного Руху України.

В ході засідання було обрано новий склад керівництва організації.

За результатами голосування обрано новий склад керівництва Ужгородської міської організації НРУ, зокрема:

- Олександра Сазонова – головою;

- Віталія Стойку – заступником голови;
- Романа Чийпеша – секретарем.

Присутній на зборах голова Закарпатської крайової організації, член Центрального Проводу НРУ Віктор Вк. Бедь привітав новообраних керівників Ужгородської міської партійної організації та побажав їм успіхів на політичній ниві та у житті.

Пресслужба ЗКО НРУ

Молодий Народний Рух презентував фільм “Шлях Незалежності”

30 листопада 2021 року Всеукраїнська громадська організація “Молодий Народний Рух” презентувала документальний соціальний фільм “Шляхами Не-

слідників, інтерв'юєрів, режисерів, сценаристів і створили фільм, метою якого є зберегти та передати майбутнім поколінням нашу історичну пам'ять. Реалізація проєк-

ту та його фінансування відбулось за підтримки Міністерства молоді та спорту.

У стрічці висвітлено ключові державотворчі події сучасної української незалежності – Революції на граніті, акції “Україна без Кучми”, Помаранчевої революції, Революції Гідності та початку російсько-української війни, зафіксовано спогади очевидців цих історичних моментів, а також зібрано унікальні світлина та відео цього періоду.

У зйомках фільму взяли участь політичні та громадські діячі, експерти, серед них –

Олесь Доній, Віктор Рог, Микола Ляхович, Юрій Криворучко, Андрій Рибалко, ветерани АТО Дмитро Івахнюк, Дмитро Дорошенко.

“Шляхами Незалежності” зібрав окремі історії безпосередніх учасників подій, щоб поєднати їх єдиною ідеєю – ідеєю боротьби за український шлях розвитку нашої держави.

Над фільмом працювала велика команда молодорухівців, які взяли на себе роль до-

ту та його фінансування відбулось за підтримки Міністерства молоді та спорту України.

«Наша мета полягала у тому, аби зберегти спогади безпосередніх учасників тих подій. Передати їх наступним поколінням. Історія України твориться на наших очах, її творці знаходяться поруч з нами. Це треба пам'ятати і цінувати», – зазначив голова Молодого Народного Руху Ярослав Ференчак.

Про Молодий Народний Рух:

Молодий Народний Рух – всеукраїнська громадська організація, що складається з молодих патріотично налаштованих людей, котрі прагнуть жити заради України!

Його мета – формування самодостатньої української нації, задоволення і захист соціальних, творчих, економічних, духовних та інших інтересів своїх членів, сприяння громадськими методами побудові та зміцненню Української Держави як Самостійної Соборної Держави Українського Народу.

Сто років Собору УАПЦ: важливість гасла “армія, мова, віра” українці усвідомили ще сто років тому

Рівно 100 років тому, на Покрову, в Києві почався Перший Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ, на якому було вперше після XVIII століття обрано митрополита-українця

Перші кроки до Томосу про автокефалію Україна насправді зробила ще у 1920-х роках минулого століття. Тоді, у 1921-му, українці рішуче заявили про своє бажання мати власну незалежну Церкву та молитися рідною мовою у православних храмах.

Примусовий перехід Київської митрополії під зверхність Московського патріархату 1686 року було визнано аморальним та антиканонічним актом, а офіційною мовою Церкви визначено українську. Відбулося організаційне оформлення Української Автокефальної Православної Церкви – обрано єпископат і митрополита.

Як це було і що означало – згадуємо разом з істориками церкви.

“Важливість гасла «Армія, мова, віра» усвідомили ще сто років тому”

“В осередках української інтелігенції ідея української церкви і богослужінь українською мовою витала давно, і це була дуже важлива дискусія кінця XIX – початку XX століття, – розповідає історик, політолог і громадський діяч Андрій Ковальов. – Тоді ж було зроблено перші важливі кроки – здійснено переклад

Виборювати це право доводилося в надзвичайно складних умовах: зміна влади і бойові дії, постійна загроза втрати державності та окупації, спротив з боку Російської православної церкви. Тим не менше 14 жовтня 1921 року в Софійському соборі розпочався Перший Всеукраїнський Православний Церковний Собор.

Біблії українською. За це брався навіть Тарас Шевченко, але через заборону української мови він переклав лише кілька псалмів. Основну ж системну роботу провели Пантелеймон Куліш, Іван Нечуй-Левицький та відомий науковець із Західної України Іван Пулюй, він фактично видав цей переклад Біблії у Відні.

Надзвичайно титанічну працю здійснив письменник і перекладач Пилип Морачевський, який переклав Євангеліє українською мовою”.

“Тому коли в 1917 році спалахнула Українська революція і постало питання про державну незалежність, паралельно з цим набирало обертів і питання духовної незалежності. Так, у березні 1917 року Микола Міхновський під час одного з мітингів на Софійській площі заявив, що Україна повинна мати свою незалежну церкву з патріаршим устроєм. Хоча на той час навіть про державну незалежність ще мало хто говорив”, – пояснює Ковальов. Локомотивами руху за автокефалію було кілька осередків.

Перший – це військові капелани Російської православної церкви. Адже в цей час активно відбувається українізація армії, і солдати-українці порушують питання про богослужіння українською мовою.

Другий осередок – освічене, інтелігентне духовенство, яке вперше на повний голос заявило про бажання мати свою Церкву, незалежну від Московського патріархату.

І третій осередок – це самі парафіяни та

талізатором цих перетворень.

“Можна сказати, що важливість сучасного гасла «Армія, мова, віра» усвідомили ще сто років тому, – каже Андрій Ковальов. – Бо саме ці три кити справді є в основі повноцінної української державності”.

“У Грузії вигнали з країни всіх російських єпископів”

“Прикметно, що в 1917-1918 роках серед прихильників автокефального руху було багато єпископів Російської православної церкви. Вони бачили, як розвиваються події в Грузії, де влада і церква ухвалили рішення виселити з країни всіх єпископів російської національності. Що й було зроблено, – додає Ковальов. – І в Грузії в 1918 році дуже швидко відбулося відновлення автокефального статусу Грузинської православної церкви, який вона втратила у 1811 році після окупації Російською імперією.

І хоча Йосип Сталін під час II Світової війни “перезапустив” ГПЦ, але у своєму автокефальному статусі вона існує практично з тих самих часів.

До речі, український автокефальний рух навіть звертався до грузинського патріарха з проханням висвятити для УАПЦ перших двох єпископів. Проте не отримав відповіді на свої листи-звернення, а делеговані особи просто не змогли доїхати до Грузії, щоб переговорити з патріархом, – більшовицька влада не дала дозволу”.

Власне, ситуація з єпископатом – одна з ключових проблем автокефального руху сторічної давнини. Адже якщо в 1917-1918 роках окремі російські єпископи підтримували автокефалію Української церкви, то на момент, коли активна фаза

духовенство на місцях. Люди хочуть чути у своїх храмах Слово Боже рідною мовою, тож саме українська мова стає основним ка-

визвольних змагань завершується, 1920 року Київ остаточно займають більшовики та окупує на початок 1921-го більшу частину України, таких уже не лишається. З різних причин: хтось відійшов від справ, хтось від-

вернувся від ідеї, хтось загинув.

“Згідно з канонами, щонайменше двоє православних єпископів висвячують іншого православного єпископа, — пояснює Андрій Ковальов. — Але на момент проведення Собору не було вже ні кандидатів, ні тих єпископів, які погодилися б висвятити їх для УАПЦ. І це була головна проблема”.

Треба сказати, що Московський патріархат теж не сидів склавши руки. Там провели Всеросійський собор у 1917-1918 роках, відновили патріаршество і включилися в боротьбу проти автокефального руху.

Старе російське духовенство не хотіло ніякої українізації Церкви та чинило цьому спротив. Серед вірян проводили відповідну пропаганду, поширювали всілякі брехні. Парафії, які добровільно бажали вийти з МП та приєднатися до УАПЦ, називали “розкольникми”, “відступникми”. Тобто чинили все те, чим і сьогодні займається Московський патріархат, наголошує історик.

“Хочу пояснити просту річ. Головна й очевидна мета Православної церкви — вести людей до спасіння. І це спасіння можливе тільки через Христа, — каже Андрій

Ковальов. — Тоді як РПЦ у СВОЄМУ ВІРОВЧЕННІ ХРИСТА ЗАМІНИЛА МОСКВОЮ.

Якщо ви зараз послухаете священників чи єпископів МП, вони чітко говорять: неможливе спасіння без Москви. Це відверта і щира ересь на православну віру. Це було сто років тому, і це є зараз. І це теж підштовхувало людей вийти з

підпорядкування цього єпископату”.

“Закритий” Константинополь і масовий перехід парафій

1 січня 1919 року уряд УНР проголошує

закон про автокефалію Української церкви. Це була вимога часу – державна влада мусила втрутитися і заявити про підтримку цієї церковної структури, пояснює Ковальов. Подібний закон був проголошений у Латвії, Литві, Естонії.

“До речі, після того, як Естонія знову стала незалежною, у країні повернули легальну дію законам, ухваленим у міжвоєнний період – до радянської окупації 1940 року. І на цій підставі почав діяти закон про автокефалію Естонської церкви”, – зазначає історик.

Документ Директорії УНР позбавив незалежну Церкву ієрархії російського патріарха, з проєкцією на те, що надалі автоке-

фалія має утвердитися під юрисдикцією Константинополя, а не Москви. Згодом Директорія навіть відправила послів до Константинопольського патріарха, щоб отримати визнання автокефалії. Спеціальна місія на чолі з Олександром Лотоцьким вирушила до Константинополя.

Але треба ж такому статися – якраз у цей період, з жовтня 1918-го по грудень 1921 року, Вселенський патріарший престол був вакантним (його обіймають місцеблюстителі, тобто виконувачі обов’язків). Відтак 9 березня 1920 року міністр віросповідань Іван Огієнко отримує рішення Патріаршого синоду, в якому йдеться про те, що справу автокефалії Української церкви має розглядати новообраний патріарх.

5 травня 1920 року Всеукраїнська православна церковна рада (ВПЦР), яка була створена, щоб координувати автокефальний рух, проголосила створення Української автокефальної православної церкви. Сталося це якраз напередодні спільного вступу українського і польського військ до Києва, який був щойно звільнений від більшовиків. І фактично з цього моменту починається активна підготовка до Всеукраїнського Православного Церковного Собору, який мав би остаточно оформити Автокефальну Православну Церкву.

Щоб обрати кандидатів для Всеукраїнського собору, починають відбуватися локальні соборчики – від парафіяльних, волосних, повітових і до губернських. Вони збираються на всій території вже підбільшовицької України.

В цей же час активно відбуваються виходи парафій із Московського патріархату до УАПЦ. Фактично щодня в тому чи

іншому селі якась парафія оголошує про своє “розлучення” з РПЦ.

“Це час, коли немає ні соцмереж, ні інших засобів комунікації, — коментує Андрій Ковальов. — Але волостями, повітами і селами активно пересуваються проповідники, уповноважені ВПЦР, священники, здебільшого колишні військові капелани, які розповідають людям про українську мову богослужінь. Люди перебувають на хвилі патріотичного піднесення і жваво відгукуються на це”.

У цей же час, під кінець літа, Україна повністю переходить під контроль більшовиків. Ті поки що крізь пальці дивляться на спроби українців створити власну церкву. Більшовики навіть видають документ, згідно з яким будь-яка релігійна громада може вільно зареєструватися. Стає очевидним: РПЦ швидко втрачає підтримку, натомість реєструються багато громад УАПЦ.

Митрополита Василя висвятив сам народ Сам Всеукраїнський Православний Собор відбувся 14-30 жовтня 1921 року.

День відкриття Собору призначили на Покрову. Сто років тому це була неділя. Тож зранку делегати зібралися у головному храмі Софії Київської, відслужили Божественну літургію на честь Святої Покрови, а потім о 17 год. 35 хв. відкрився Собор.

Його учасниками були не тільки священнослужителі, а й миряни, серед яких — академіки Агатангел Кримський та Сергій Єфремов, професор Володимир Чехівський, композитор Кирило Стеценко, письменники Григорій Косинка та Людмила Старицька-Черняхівська.

“Серед одних із найважливіших питань, які мав вирішити цей Собор, було обрання єпископа-українця та канонічного єпископату.

Його планували набутися за процедурою, що не повинна була порушу-

вати жодним чином православний порядок православної церкви в Україні, — розповідає доктор історичних і церковно-історичних наук, професор Київської православної богословської академії Ірина Преловська. — Можна сказати, що канонічність опинилася в пастці, бо духовенство стало заручником ситуації, коли воно мало дотримуватися православної традиції Російської православної церкви. Саме національне питання, в тому числі й автокефалія, виявилось неподоланною перешкодою, через яку не переступив жоден російський єпископ. І коли вже постало питання висвяти, жоден єпископ РПЦ не погодився взяти в цьому участь”.

19 жовтня 1921 року, тобто коли Собор тривав уже шостий день, до Києво-Печерської лаври приїхав екзарх російського патріарха Тихона Михаїл Єрмаков. Він був запрошений на Собор до Києва і прибув як гість, не погоджуючись стати ні делегатом, ні якимось почесним членом.

Єрмаков засудив саме проведення зібрання, наголошуючи, що це неканонічні збори, а на запитання залу про висвячення єпископів для УАПЦ сказав, що “гадину святить не буду”.

“Ще тоді Московський патріархат показав, що йому не важливе поняття християнської любові, а лише свої інтереси, – стверджує Андрій Ковальов. – Як бачимо, ОБЛИЧЧЯ МП ЯКИМ БУЛО СТО РОКІВ ТОМУ, ТАКИМ І ЛИШИЛОСЯ.

І якщо зустрічали Єрмакова на цьому Соборі молитвою і співали «Многая літа, владико», то покидав засідання він під гучні незадоволені вигуки”.

“Приголомшені учасники Собору майже добу сиділи, не знаючи, що робити далі. Адже розуміли, що така категорична відмова російського єпископату в особі екзарха України свідчить про те, що всі спро-

би дотриматися канонів виявилися марними”, – каже Ірина Преловська.

Тоді виступили двоє доповідачів – отець Ксенофонт Соколовський та Володимир Чехівський, який закінчив Київську духовну академію та був прем’єр-міністром уряду Симона Петлюри в 1919 році.

Вони запропонували два шляхи: Соколовський вважав, що варто розпустити Собор, оскільки наразі нема канонічного вирішення питання, а зібратися іншим разом і підготуватися до цієї висвяти.

Чехівський запропонував, згідно з “Лекціями по історії древньої церкви” Василя Болотова (це видання зберігається на Володимирській, 62 у відділі історичних колекцій Національної бібліотеки імені Вернадського), висвяту за чином Александрійської церкви, нині Александрійський патріархат. За цією традицією, коли для церкви існує зовнішня загроза, руками 12 пресвітерів можна висвятити єпископа, і ця висвята буде чинна.

“Звісно, в Російській церкві такої традиції не існувало, вона була ще до вселенських соборів. Але Собор підтримав такий спосіб висвяти відкритим голосуванням – 11-ма голосами з 12-ти”, – пояснює Преловська. Єдиним кандидатом для такої висвяти виявився протоієрей Василь Липківський, який із червня 1919 року був настоятелем Софії Київської і мешкав з родиною на її території.

“За існуючою в Російській православній церкві традицією, єпископами, а тим більше митрополитами, мають ставати представники чорного духовенства, тобто ті, що прийняли чернечий постриг, – каже Ірина Преловська.

УАПЦ пішла іншим шляхом, керуючись першим посланням апостола Павла в Новому Заповіті до Тимофія (І Тим 3:1-7). Там ідеться про те, що єпископ може бути одруженим, якщо він демонструє інші християнські чесноти, відтак це не є перешкодою до того, щоб він очолив навіть і церкву. А Липківський був главою великої родини, мав дружину Параску Олександрівну, дітей”.

Висвята сталася 23 жовтня 1921 року. Це теж була неділя, і Софійське монастирське подвір'я не вміщувало всіх бажаючих бути присутнім на події, коли Церква отримає першого українського митрополита.

Учасники того дійства згадували, що коли на Василя Липківського, який став на коліна перед престолом Святої Софії, поклали руки 12 пресвітерів, на них свої руки поклали всі присутні у вівтарній частині священники. А потім утворився ланцюжок – члени Собору поклали руки одне одному на плечі, те ж саме зробили присутні на хорах, а потім це вихлюпнулося на вулицю, де зібралася сила силенна людей. Здавалося, весь православний люд обіймався, вітаючи подію і той факт, що нарешті українець буде очолювати Українську Церкву. Недарма Василя Липківського називали “народним митрополитом”, адже його висвятив сам народ.

Питання канонічності

Чи в канонічний спосіб це відбулося? – цікавлюся в своїх співрозмовників. Адже і досі тривають дискусії з цього приводу.

“Така дискусія вигідна тільки Російсь-

кій церкві, – пояснює Андрій Ковальов. – Вже наступного дня після хіротонії Василя Липківського Московський патріархат запустив у Києві листівки, де вперше вжилося поняття «самосвяти» і «самогонщики». Із рук Липківського згодом отримали хіротонію дуже багато священників УАПЦ, які після Другої світової війни примусово були переведені НКВС у Російську православну церкву. Без рукоперепокладення. Тобто їх не висвячували знову в РПЦ. І вони в радянський час їй служили, хрестили дітей, відспівували покійників, здійснювали богослужіння, і тоді в РПЦ ніяких зауважень до них не виникало, отже їх вважали канонічними. Російська церква їх у той час визнала, але при цьому називала єпископат УАПЦ «самосвятами!»”

“Від жодної з церков, про які ми говоримо з точки зору неросійського православ’я, – Александрійської, Єрусалимської, Константинопольської та інших автокефальних або автономних церков, – я не зустрічала жодного протесту чи заперечення того, що відбулося, – зазначає Ірина Преловська. – Протестує тільки Російська церква. Насамперед з приводу того, що українською мовою не можна служити служби, бо це порушення порядку богослужіння. І тільки там стверджують, що той прецедент із висвятою був неканонічним. Хоча після Собору утворилися так звані «київські канони 1921 року», де написано, що цей акт був винятком за тих історичних обставин, а далі чин хіротонії має здійснюватися за традиційним сценарієм.

Але так вийшло, що після втрати Україною державності УАПЦ опинилася в радянській державі і радянській юридичній площині. А радянській владі було абсолютно байдуже, хто там і як кого висвячував, бо вона була орієнтована на знищення будь-якої церкви взагалі”.

Що невдовзі й було зроблено. Єпископат УАПЦ, зокрема всі митрополити цієї Церкви, був знищений. Першого Митрополита УАПЦ Василя Липківського розстріляли в Лук’янівській в’язниці 1937 року, другий – Микола Борецький – загинув у таборах у 1935-му, третій – Іван Павловський – теж був розстріляний, у 1936-му.

“Діячі УАПЦ мають бути канонізовані і належно пошановані”

“Це була справжня Церква, Церква-мучениця, адже практично весь її єпископат був закатований за Христа й Україну.

І КЛЮЧОВЕ ПИТАННЯ, ЯКЕ ЗАРАЗ ПОСТАЄ, ЧИ ЦІ ЛЮДИ СВЯТІ?

Це була велика дискусія на початку Незалежності – в 90-х роках, і вона не закінчена зараз, – вважає Андрій Ковальов. – ПЦУ, яка була утворена на Об’єднавчому соборі у 2018 році, досі, на жаль, не дає відповіді, як нам ставитися до УАПЦ та її діячів, більшість із яких прожили життя справжніх мучеників і очевидно мають бути канонізовані та належно пошановані. Адже на їхній крові постала сучасна Церква України.

Та УАПЦ, яка утворилася у 1997 році, канонізувала новомучеників українських, зокрема єпископат та митрополита Василя Липківського. Але після об’єднання УАПЦ, УПЦ Київського патріархату і частини УПЦ Московського патріархату це питання залишається відкритим. Насамперед апелюють тим, що цей крок не розуміють інші церкви, що це «самосвяти»... Але у свій час я почув від одного грецького богослова: однозначно цих людей треба канонізувати, бо вони мученики за Христову Церкву”.

“Ця церква виникла на хвилі піднесення української незалежності, українізації і створення окремої церкви в новоутвореній державі. Символічне значення Собору -1921 у тому, що за тисячу років українці не тільки вперше подали голос, а й реалізували, якщо сказати сучасною мовою, проєкт створення власної церкви на національній основі, в українських національних традиціях, обрали етнічного українця предстоятелем і планували розбудовувати свою церкву у всесвітньому масштабі”, – вважає Ірина Преловська.

“Я не жартую, бо Василь Липківський вів листування з діаспорою, щоб об’єднати під началом УАПЦ всі українські церкви за кордоном. Інша справа, що згодом радянська держава знищила Церкву, перестріляла і духовенство, і членів їхніх родин. Але цей собор є історичним фактом, він набув великого значення, бо вперше за тисячу років було інституалізовано цілу Церкву”, – наголошує історикиня.

Андрій Ковальов нагадує, що 100-річчя Всеукраїнського православного собору УАПЦ проходить майже непоміченим на державному й церковному рівні.

“Ні держава, ні, на жаль, Помісна Церква не ініціювали наразі жодних вшанувань. Можу сказати, що тільки Укрпошта з ініціативи Українського інституту національної пам’яті випустить конверт, присвячений століттю Собору УАПЦ. Хоча саме

цей Собор був визначальним, тому що оформив УАПЦ, став важливою точкою біфуркації в українському церковно-визвольному русі ХХ століття. З цього почалася історія УАПЦ 1920-1930-х років, і це вплинуло на те, що УАПЦ відродилася вдруге під час Другої Світової війни та дала серйозний поштовх до своєї появи в діаспорі. І це вплинуло на те, що в 1989 році відбулося третє відродження УАПЦ та українського автокефального руху: 19 серпня на Преображення перші українські священники о. Володимир Ярема і о. Іван Пашуля оголосили про вихід із РПЦ і приєднання до УАПЦ”, – зазначає історик. “Цей український автокефальний рух закінчився отриманням Томоса у 2019 році Православною церквою України – церквою, про яку мріяли делегати того Першого Собору, за яку боролися, молилися і за яку були закатовані. Тому закликаю християн і духовенство берегти пам’ять про УАПЦ, досліджувати і відкривати для себе цей незнаний світ автокефального руху та його діячів. Але поки що від офіційної Церкви я бачу намагання уникати цього питання української церковної історії. Це неправильна і непослідовна стратегія. Рано чи пізно сучасній Православній церкві України доведеться дати відповідь на питання: хто для нас ці люди, хто для нас ці мученики?” – наголошує Ковальов.

ПЦУ: шануємо, але..

Як усе-таки в сучасній помісній Православній церкві України оцінюють цю історичну подію та провідних діячів УАПЦ?

“Новинарня” отримала коментар з цього приводу заступника голови Управління зовнішніх церковних зв’язків ПЦУ,

професора Київської православної богословської академії, речника Священного синоду ПЦУ архієпископа Євстратія (Зорі):

– Безперечно, що пам'ять про цю подію зберігається в Українській Церкві як на Батьківщині, так і в діаспорі. Тому що це є важлива і невід'ємна частина церковної історії.

Адже Українська Церква не почалася з січня 2019 року, коли отримала Томос. Так само вона не розпочалася в жовтні 1921 року з Собору УАПЦ. Тому що рішення про проголошення автокефалії відбулося ще в 1920 році, а спроби досягти такого рішення були ще на Соборі, скликаному взимку 1917-1918 років.

Тому ця подія, як один з етапів становлення Української Церкви та її утвердження як помісної автокефальної, безперечно належить до згадування. І водночас із неї слід виносити відповідні уроки: що було зроблено правильно, а де наробили помилок.

Слід розрізняти саму ідею боротьби за автокефалію Православної церкви в Україні від конкретних елементів, які були задіяні в реалізації цієї ідеї. Той церковний рух, який з'явився в ході визвольних змагань, – за українізацію церковного життя, за впровадження української мови в богослужінні, за відкинення неканонічної влади Російської Церкви над Церквою України, – ми не тільки підтримуємо і схвалюємо. А й вважаємо, що те, чого ми досягли уже в наш час, безперечно є наслідком того, що відбувалося понад сто років тому, зросло на ньому, як будівля зростає на наріжному камені.

Бо усвідомлення незаконності акту 1686 року про приєднання Київської Митрополії під владу Московського патріархату було згодом не раз офіційно засвідчене, а остаточно це приєднання було відкинуте і відповідні документи були відкликані у 2018 році, і це стало базою для надання Томосу про автокефалію Православній церкві України.

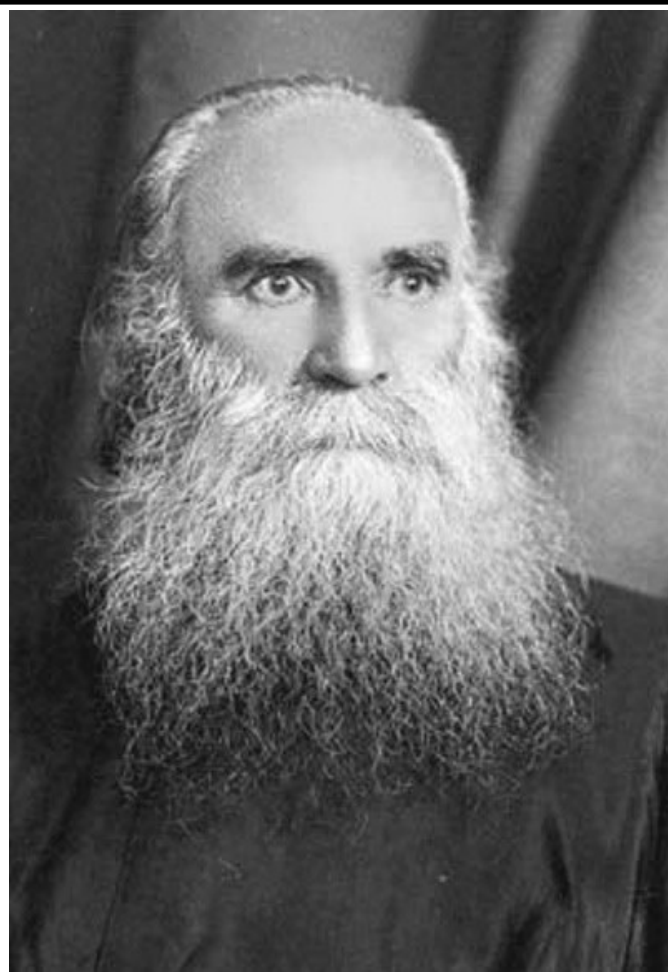
Сьогодні ми бачимо, що українізація церковного життя успішно відбулася, ми маємо повний корпус богослужбових книг українською мовою, якою також звершуються богослужіння, маємо повну церковну ієрархію. Тобто те, що тоді було мрією, зараз є реалією.

З іншого боку очевидно, що є ті елементи, які виходять за рамки церковної і канонічної традиції, і маємо ставитися до них критично. Так само, як ставилися до нього й інші церковні діячі. Про це можна прочитати, наприклад, у працях митрополита Іларіона Огієнка.

Звісно, маємо зважати на те, який це був час. Бо якби були інші можливості й способи реалізувати ті прагнення українців щодо розбудови власної Церкви, і якби Російська церква прислухалася до цих прагнень, а не ігнорувала їх, можливо, ситуація склалася б по-іншому. Так само, якби Українська революція перемогла, а не зазнала поразки, цілком можливо, що й життя Української Церкви пішло б тим шляхом, який пройшла Православна церква в Польщі. Яка на тих самих історичних засадах відкинення неканонічного акту 1686 року і звернення до Вселенського патріарха в 1924 році отримала Томос про свою автокефалію.

Думаю, багато хто чудово розуміє, що спосіб поставлення митрополита Василя Липківського є безпрецедентним для Православної Церкви. Навіть самі учасники Собору визнавали свої дії як певний екстраординарний акт. Зрештою слід відрізняти особистий внесок отця Василя Липківського у справу розбудови Православної Церкви і утвердження автокефалії та його мучеництво від того, в який спосіб було вирішено питання надання йому митрополичої гідності. Пам'ять про митрополита Липківського як і інших видатних діячів УАПЦ 1921 року, багато з яких стали мучениками, шанується і зберігається Українською Церквою, і так буде довіку. Але визнання тієї чи іншої особи святим означає також певну взірцевість цієї особи.

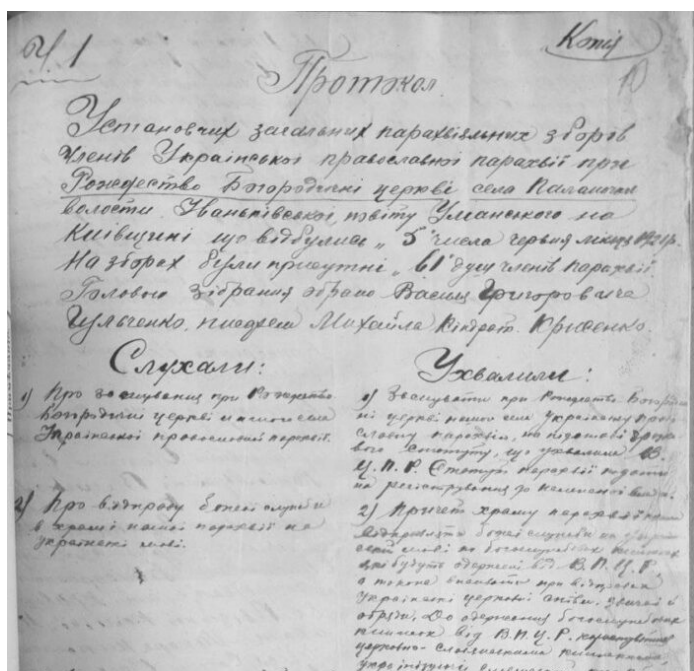
Чи можна стверджувати, що спосіб надання митрополичої гідності митрополиту Василю Липківському є взірцевим для Православної Церкви? Адже технічно канонізація відбувається в такий спосіб, коли життя людини і все, що пов'язано з цим життям, визнається гідним насліду-

вання. Ми не можемо вважати прикладом для наслідування мирянське рукоположення архієрея.

Але при цьому маємо розуміти історичний контекст (коли звернення до інших церков та пошуки вирішення питання в канонічний спосіб не увінчалися успіхом, а Російська Церква взагалі відмовилася від діалогу з прихильниками українського автокефального руху), відповідно усвідомлювати, чому рішення Собору були саме такі.

Автор: Ліна Тесленко

Джерело <https://novynarnia.com/2021/10/14/1vupcs-1921/>

Як Літературне товариство імені Т. Шевченка стало Науковим товариством ім. Шевченка: 125 років з часів реорганізації

Первісно НТШ виникло як Літературне товариство імені Т. Шевченка 1873-го року у Львові з ініціативи Олександра Кониського, Дмитра Пильчикова та за фінансового сприяння Єлизавети Милорадович-Скоропадської.

Тоді статутно членами засновниками могли стати лише галичани, громадяни Австро-Угорщини. Ось як визначав завдання

НТШ Володимир Гнатюк у 1917 р.: «Товариство мало назву: "Товариство ім. Шевченка", а завданєм його було "спомогати розвиток української словесности", для чого мало воно підпомагати різні українські видавництва, видавати своїм коштом книжки і часописи, признавати письменникам нагороди й ин.». З часом виникла потреба реорганізувати

Товариство у наукову інституцію, що в майбутньому виконувала б функції Академії наук. Головним ініціатором такого перетворення виступив у 1890 році Олександр Барвінський за підтримки Олександра Кониського та Володимира Антоновича. Газета «Діло» (за 14.03.1892) висвітлювала ці події так:

«Вчорашні загальні збори членів товариства имени Шевченка написані будуть в літописи сего товариства яко хвиля дуже важна для его розвитку і поступу. Вчорашні збори ухвалили порушену перед кількома роками і до сеї пори підготовувану основну реформу товариства на “наукове товариство имени Шевченка”.

Хід вчорашних зборів був ось-такій. Заступник голови товариства проф. Вол. Шухевич, сконстатувавши, що зібралось потрібне число членів — більше, ніж звичайно в літах попередних — відкрив збори [...] Потім заступник голови, покликавши на секретаря збору редактора Ів. Белея, уділив, після програми, голосу проф. Вол. Коцовському, а опісля п. К. Паньківському, щоби здали справу — першій з діяльності виділу в році, 1891-ім, а другій з маєткового стану товариства. [...] Опісля прийшла точка: “приняте нових членів” [бо членів приймають загальні збори]. Виділ предложив зборам зголосивших ся шість членів: проф. Василя Тисовського, проф. д-ра Іосифа Олеськова, о. Іосифа Олеськова, о. Євгенія Гузара, редактора “Народа” і сотрудника Kurjer-a Lwowsk-ого Івана Франка, проф. Івана Верхратського і кандидата адвокатского д-ра Олександра Кулачковського. Голосоване відбувалось тайно, картками, а скрутінія

вказала, що на 22 відданих голосів всі кандидати — з виїмкою п. Франка — одержали всі голоси; п. Іван Франко дістав 5 голосів, отже перепав.

Потому преступлено до вибору виділу і голови товариства. [...] Головою-ж товариства имени Шевченка вибрано майже одноголосно д-ра Юл. Целевича. [Було внесене д-ра Целевича, що-би головою вибрати посла Барвіньского, але збори справедливо звільнили его, бо він єсть уже головою Руского товариства педагогичного і яко посол до ради державної довшій час не пробуває у Львові. Наконєць відчитано проєкт нового статута товариства, а остаточну редакцію поручено анкеті, до котрої входять пп. д-р Целевич, д-р Кость Левицкій, ред. Ів. Белей і д-р Ол. Кулачковскій.

Заким подамо в повній основі проєкт статута наукового товариства им. Шевченка, скажемо нині лише коротко про ціль его і організацію. Ціль товариства: плекати та розвивати науки в своїй мові та штуки і збирати та зберігати всякі памятки, старинности і наукові предмети України-Руси. Средствами до того будуть служити: наукові досліди з фільольогії рускої і славянської та исторія українсько-русского письменства і штуки, з исторії і археольогії України Руси, а також з наук фільософічних, політичних, економічних і правничих, математичних, природних з географією і лікарских; відчити, розправи і розмови наукові; зїзди учених, літератів і артистів; видання наукових “Записок” товариства і інших творів наукових; збиранє матеріалів до музея і бібліотеки; премії і підмоги ученим і літератам; удержуване

власної друкарні. — Товариство поділиться на три секції: фільологічну, історично-фільософічну і математично-природничо-лікарську.

Для деяких справ наукових з кожної секції може вибратись окрема комісія. Товариство полагоджує свої справи: на зборах загальних і на засіданнях секцій і комісій. [Засідання секцій мають відбуватись щомісяця, а загальні збори раз в році.] — Товариство має складатись з членів дійсних [2 зр. вписового і 3 зр. річної вкладки], основателів [50 зр. одноразово] і почетних. Виділ для управи товариства має складатись: з голови, 5 членів [заступника голови, бібліотекаря, секретаря, редактора видань товариства і адміністратора маєтку] і 2 заступників, вибраних з львівських членів загальними зборами, а крім того мають входити в склад виділу директори секцій або замість них вибрані секцією референти секційні».

У статті для газети «Діло» (13.03.1917) «Важні роковини» Володимир Гнатюк вказує і наслідки реорганізації 1982 року: «Найблизші загальні збори вже зреформованого Наукового Товариства ім. Шевченка відбулись дня 11. мая 1893 р. в присутності більше як 50 членів. Касове справозданє за 1892 р., предложене зборам, представляло ся так: Приходи в 1892 р. виносили 27.147 67 зол., розходи 26.775 78 зол., остало ся 371 95 зол. Активи товариства виносили з кінцем 1892 р. 29.440 92 зол., пасиви 7.433 89 зол., маєток товариства 22.006 03 зол. До нового виділу увійшли: Ол. Барвінський як голова, Ос. Ганінчак, Сид. Громницький, Ос. Маковей, Петро Огоновський і К. Паньківсь-

кий як члени, та д-р Гр. Величко і О. Макарушка як заступники.

Тоді уконституували ся перший раз також наукові секції. В історично-фільософічній секції вибрано директором Нат. Вахнянина, заступником д-ра Костя Левицького. секретарем Вол. Коцовського. В фільологічній секції: директором д-ра Ом. Огоновського, заступником Ом. Партицького, секретарем Остапа Макарушку. В мат. природ.-лікарській секції: директором Ів. Верхратського, заступником д-ра Щ. Сельського, секретарем Волод. Шухевича. Належить завважити, що тоді кожний член міг записувати ся до тої секції, до котрої хотів. Розділ членів на дійсних (із науковою кваліфікацією) і звичайних (передплатників) наступив аж при дальшій реформі і перших дійсних членів вибрано аж 1. червня 1899 р., при чім до істор.-фільософічної секції вибрано 12, а до двох інших по 10 членів.

В 1893 вийшла знов одна книжка Записок Наукового Товариства ім. Шевченка, а в 1894 р. дві книжки під редакцією тодішнього голови Ол. Барвінського. В 1895 р. вийшло 4 книжки під редакцією М. Грушевського. Від 1896 р. аж до кінця 1913 р. виходило річно 6 книжок “Записок”. Першу субвенцію на свої наукові видання дістало товариство від краю 1894 р. в сумі 2000 кор. В 1895 р. дістало 2000 кор. від краю і 2000 кор. від держави».

Джерело: <https://photo-lviv.in.ua/yak-literaturne-tovarystvo-imeni-t-shevchenka-stalo-naukovym-tovarystvom-im-shevchenka-125-rokiv-z-chasiv-reorhanizatsiji/>

Віктор Бедь: Слово про 2021 рік, що минає та борців за незалежність України у ХХ столітті...

За добу відійде у вічність 2021 рік...

Іще один рік нашого життя і буття, який ми прожили з ласки Божої у земних турботах, надіях, звершеннях, досягненнях, любові, взаємоповазі та сподіванні на краще життя.

2021 рік був для нас, української нації, роком славних національно-державних і духовно-церковних ювілеїв:

- 100-річчя завершення першого етапу національно-визвольних змагань за відновлення державної незалежності Української Народної Республіки (України) у ХХ століття (1917 – 1921 рр.);
- 100-річчя Всеукраїнського Помісного Православного Церковного Собору на якому було підтверджено і організаційно оформлено проголошення 5 травня 1920 р. Української Автокефальної
- Православної Церкви та обрано її Пер-

шоієрарха, Митрополита Київського і всієї України Василя Липківського (м. Київ, собор святої Софії, 14 – 30 жовтня 1921 р.);

- 80-річчя проголошення в умовах потрійної окупації українських земель (окупаційними режимами Московського комуністично-радянського Союзу Радянських Соціалістичних Республік, пронацистського Королівства Угорщини та нацистського Третього Рейху/гітлерівської Німеччини) Акту відновлення Української Держави на чолі із провідниками Організації українських націоналістів Степаном Бандерою та Ярославом Стецько (Львів, 30 червня 1941 р.);
- 30-річчя Всеукраїнського референдуму на підтвердження Акту про відновлення державної незалежності України (Україна, 1 грудня 1991 р.).

Поряд з радісним відзначенням славних ювілеїв новітньої української історії XX століття, нажаль, 2021 рік приніс нам і багато смутку, бо став сьомим роком триваючою російсько-української війни 2014 – 2021 рр., яку проти нашого українського народу, Держави України та Української Церкви підступно розпочав московсько-путінський безбожний і тоталітарний режим Московії (Російської Федерації). Війни, яка принесла на нашу українську землю чергове горе, пролиття невинної крові, безліч сліз, втрату людських життів і частково території держави, ненависть і біль...

Але українська нація як ніколи об'єдналася та стала у своїй абсолютній більшості національно і духовно єдиною, та з впевненістю дивиться і крокує у своє майбутнє, з вірою в Отця нашого Небесного, утвердження і розвиток Української Держави і Української Церкви, та неодмінну перемогу над усіма видимими і невидимими ворогами, як зовні, так і в середині держави. При цьому український народ з гордістю вшановує своїх національних героїв, як минулої славної історичної бутності, так і сьогоднішніх, і найперших із них – це українських воїнів-захисників, що ціною власного життя захищають всіх нас від підступної новітньої московської орди.

У завершальні години 2021 року, який незабаром вже стане історією, у ювілейний рік 30-річчя завершального історичного етапу відновлення державної незалежності України у XX столітті, 24 серпня 1991 р., хочу подякувати всім нашим праведним і богоносним прабатькам, батькам,

матерям, учителям, провідникам, воїнам і співвітчизникам, які у різні віки і часи віддали свої життя чи присвятили своє життя боротьбі за національну, державну і духовну незалежність Української Нації, Держави України та Української Церкви. Більшість імен цих національних героїв, нажаль, на сьогодні ми вже не можемо навіть пригадати – бо їх було мільйони і мільйони. Мільйони нескорених, волелюбних, чистих душею і помислами, відданих і вірних Богом даній нам українській землі та своїй українській нації... Завдячуючи яким, зокрема, на сьогодні і маємо свою незалежну Державу Україну та Українську Церкву!

Особливо хочеться пригадати та вшанувати і своїх побратимів по національно-визвольних змаганнях кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, які відіграли голову роль у звільненні української нації та України від московського комуністично-радянського окупаційного режиму Союзу Радянських Соціалістичних Республік, з його тоталітаризмом та безбожною і злочинною правлячою Комуністичною партією Радянського Союзу. Імена цих новітніх борців за незалежність України іще зберігаються у пам'яті народу, значна частина з яких іще живі та є поряд із нами, але так незаслужено забуті та рідко згадуванні...

У вирішальний час, не так далеких 1988/1989 – 1991 рр. новітнього піднесення українських національно-визвольних змагань, найкращі сини і дочки української нації, різні за віком і навіть за своїми політичними поглядами і віросповіданням, об'єдналися в лавах єдиної на той

час громадсько-політичної організації Народного Руху України, співorganізаторами і членами якого стали, зокрема, представники Української Гельсинської Спілки та тисячі і тисячі щирих патріотів. Саме вони, рухівці 1988/1989 – 1991 рр., поетапно та крок за кроком повели український народ до повалення московського комуністично-радянського окупаційного режиму Союзу РСР та його правлячої безбожної і злочинної КПРС. Тож саме члени Народного Руху України та народні депутати України у складі опозиційної Народної Ради Верховної Ради України I скликання, мої любі побратими, як ніхто інший заслужують на особливу згадку і подяку в рік 30-річчя відновлення державної незалежності України, бо без їх самопожертви і подвигу в кінці 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, у жорстокому і смертельно небезпечному протистоянні правлячій Комуністичній партії Радянського Союзу та її бойовому загону Комітету державної безпеки Союзу РСР, відновлення державної незалежності України 24 серпня 1991 р. могло б і не відбутися.

Нажаль, за плином часу, не всіх зможу пригадати та перерахувати борців за незалежність України кінця 80-х – початку 90-х рр. з числа членів Народного Руху України на Закарпатті, опозиційних народних депутатів України у складі Народної Ради Верховної Ради України I скликання (1990 – 1994), та, зокрема, членів її Радикальної групи на чолі із В'ячеславом Чорноволом. Але імена тих, яких зберіг у своїй пам'яті та архівних записах, перерахувати вважаю за необхідне (опрацьовані станом на 31 грудня ц. р. списки додано в

додатку). Бо народ, і особливо молоде покоління українців, повинні знати і пам'ятати імена своїх національних героїв.

Підсумовуючи ж 2021 рік, що минає, з огляду на історичні ювілеї українського націотворення, державного та церковного будівництва, які ми відзначили в цьому році, незважаючи на передноворічне загострення зовнішньополітичного і військового протистояння з агресором – Російською Федерацією, та спостерігаючи далеко неспокійну і неоднозначну внутрішню ситуацію в державі, – хочеться подякувати Отцю нашому Небесному за всі Його благодіяння та любов до нашого українського народу, подякувати всім борцям за незалежність України у XX столітті та сьогоднішнім українським воїнам-захисникам від московської ординської навали! І висловити упевненість у тому, що з Божою допомогою і у єдності нації подолаємо всі негаразди, виклики і труднощі, і з упевненістю зустрінемо Новий 2022 Рік!

Миру, національної і духовної єдності, благополуччя і любові, та Божої допомоги у житті всім нам в Україні!

Слава Україні! Героям Слава!

З повагою

Віктор Бедь,

єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у XX ст., почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, народний депутат України I скликання м. Ужгород

м. Ужгород, Ужгородський район:

Басараб Михайло Михайлович
 Бедей Михайло Іванович
 Бедь Віктор Васильович (травень 1990 – травень 1994)
 Бедь Володимир Васильович
 Біляк Степан Томович
 Бабиченко Арсен Михайлович
 Баглай Йосип Олексійович
 Байрак Ярослав Миронович
 Бандусяк Микола Михайлович
 Баник Михайло Іванович
 Барнич Іван Михайлович
 Борець Олекса Миколайович
 Богданова Олеся Василівна
 Боднарюк Степан Олексійович
 Божук Ганна Василівна
 Блонський Андрій Романович
 Висоган Юрій Петрович
 Вовк Микола Іванович
 Вчорашня Антоніна Іванівна
 Гаврилів Ігор Якимович
 Галда Павло Павлович
 Галки Олег Іванович
 Ганич Оксана Миколаївна
 Ганчин Василь Юрійович
 Гуль Богдан Богданович
 Данко Юрій Васильович
 Досяк Богдан Васильович
 Єрем Михайло Васильович
 Єфремов Володимир Володимирович
 Зінчук Сергій Васильович
 Зілгалов Василь Олексійович
 Ігнатенко Володимир Федорович
 Кампов Павло Федорович
 Карбованець Юрій Іванович
 Кіра Петро Степанович
 Ковач–Зілгалова Марія Михайлівна
 Колчар Вячеслав Дмитрович
 Кучер Петро Богданович
 Коршинський Іван Юрійович
 Костик Ліліана Григорівна

Коцур Іван Юрійович
 Кремінь Дмитро Дмитрович
 Протоієрей Іван Криванич
 Кришинець Василь Федорович
 Кушко Надія
 Лаврів Михайло Михайлович
 Лукіта Федір Васильович
 Манзулич В. Ю.
 Маринець Юрій Іванович
 Маєрчик Наталія Михайлівна
 Мандзюк Ганна Іванівна
 Матола Микола (Деонизій) Омелянович
 Матвіїв Іван Миколайович
 Мешко Іван Михайлович
 Мойшевич Ярослав Матвійович
 Медвідь Костянтин Костянтинович
 Мельник Богдан Антонович
 Мишанич Федір Васильович
 Ньорба Володимир Федорович
 Олашин Василь Степанович
 Онофрій Валерій Іванович
 Орос Олександр Михайлович
 Павлюк Валерій Михайлович
 Пайкош Олександр Михайлович
 Пойда Василь Степанович
 Пойда Степан Петрович
 Поп Василь Степанович
 Попадюк Роман Романович
 Потушняк Д. Ф.
 Потушняк М. Ф.
 Перечинський Іван Іванович
 Петрище Христина Михайлівна
 Росул Омелян Іванович
 Роль Ілля Пантелеймонович
 Рудник Євген Володимирович
 Сас Федір Олексійович
 Сарканич Іван Іванович
 Сербін Іван Іванович
 Сімах Василь Зінов'євич
 Сімах Віра Василівна
 Скунець Петро Миколайович
 Скунець Олена Дмитрівна

Сирота Лідія Северинівна
 Стадник Василь Васильович
 Станіслав Іван Іванович
 Стефура Василь Миколайович
 Сюсько Михайло Іванович
 Тегза Василь Васильович
 Тиводар Михайло Петрович
 Товт Наталія Михайлівна
 Федака Павло Михайлович
 Федака Дмитро Михайлович
 Федака Михайло Михайлович
 Федорішко Андрій Андрійович
 Протоієрей Юрій Федака
 Чендей Іван Михайлович
 Чучка Павло Павлович (ст.)
 Чучка Павло Павлович (мл.)
 Шерегій Василь Михайлович
 Худанич Василь Іванович
 Цілуйко Г. І.
 Ціцей Володимир Васильович
 Шип Юрій Васильович
 Протоієрей Йосип Штелиха
 Ясінський Євген Михайлович
 Яхвак Богдан Яцкович

м. Мукачево, Мукачівський район:

Балог І. М.
 Балюк С. В.
 Баранюк В. І.
 Барчі М. І.
 Бадзьо Іван Васильович
 Белей Катерина Василівна
 Белей Василь Васильович
 Білей К. М.
 Блистів В. М.
 Бобинець М. С.
 Бубряк Е. М.
 Будкевич Андрій Вікторович
 Вінар Михайло Михайлович
 Газій Б. Д.
 Данько М. М.
 Дикий Богдан Володимирович

Дикий Роман Богданович
 Дешко Єлизавета Михайлівна
 Деркач Євгенія Михайлівна
 Дудаш С. С.
 Ердевді Михайло Йосипович
 Караванська Любов Юріївна
 Кентеш Володимир Іванович
 Кам'яті Л. П.
 Каричак Ярослав Дмитрович
 Карпінський О. Я.
 Качур Борис Михайлович
 Качур Іван Дмитрович
 Курпіль В. М.
 Лендшел Іван Іванович
 Лисій В. С.
 Луца В. А.
 Малейко В. М.
 Малець Олександр Олександрович
 Мальчицький Нестор Антонович
 Масалович В. А.
 Машінків А. М.
 Медвідь Ю. М.
 Молнар В. М.
 Онищук Г. М.
 Поташник Агнеса Михайлівна
 Переста М. В.
 Петричко Михайло Петрович
 Петрунин Олег Ігорович
 Рубіш Федір Федорович
 Русин І. М.
 Софілканич Василь Ілліч
 Тимкович Володимир Олександрович
 Цьома Ю. А.
 Фенчак В. Д.
 Чешко В. Л.
 Щадей І. Д.

м. Хуст, Хустський район:

Білецький Василь Михайлович
 Буришин Федір Іванович
 Ващишин Ярослав Ількович
 Ващишин Богдан Ількович

Герасимчук Ольга Іванівна
 Головня Сергій Іванович
 Джанда Михайло Михайлович
 Довганич Іван Іванович
 Дочинець Іван Юрійович
 Жупан Михайло Степанович
 Купар Михайло Антонович
 Попадинець Володимир Юрійович
 Росоха Іван Васильович
 Мішко Іван Іванович
 Сакалош Василь Олександрович
 Силер Юрій Іванович
 Скрип Дмитро Дмитрович
 Скрип Емма Василівна

Тячівський район:

Антонь Василь Іванович
 Баняй Марія Іванівна
 Бабич Михайло Васильович
 Бедь Віктор Васильович (липень 1988 р. –
 травень 1994)
 Бондаренко Ганна Дмитрівна
 Бонка Андрій Андрійович
 Борбель Любов Миколаївна
 Борбель Шандор Шандорович
 Борбель Юлія Самуїлівна
 Вайнагій Михайло Андрійович
 Вайнагій Дмитро Васильович
 Вайнагій Василь Дмитрович
 Ваканич Василь Васильович
 Влад Юрій Юрійович
 Волошин Василина Федорівна
 Волошин Іван Федорович
 Волошин Федір Михайлович
 Гач Павло Павлович
 Герей Володимир Ілліч
 Гринчишин Галина Петрівна
 Гунда Вячеслав Михайлович
 Данилаш Ганна Іванівна
 Даруда Василь Михайлович
 Дебич Олександр Михайлович
 Дебич Михайло Юрійович

Джапа Василь Павлович
 Дідух Зоя Петрівна
 Дідух Петро Петрович
 Добош Василь Васильович
 Драгун Аркадій Михайлович
 Добош Микола Михайлович
 Дубич Лариса Олександрівна
 Івачевський Михайло Іванович
 Іванцюк Віктор
 Кантур Степан Степанович
 Касич Олександр Миколайович
 Кий Василь Іванович
 Колочавін Іван Васильович
 Крічфалушій Михайло Іванович
 Крічфалушій Віра Василівна
 Куцин Микола Іванович
 Куцин Олег Іванович
 Куцина Юрій Михайлович
 Лаврюк Василь Семенович
 Левдар Михайло Петрович
 Левринець Іван Васильович
 Лега (Шушвал – 1989-1991 рр.) Валентина
 Миколаївна
 Лукач Віктор
 Маркуш Василь Васильович
 Маслійович Ігор Васильович
 Марина Василь Васильович
 Матяш Любов Іванівна
 Маханець Андрій Андрійович
 Мельник Олексій Дмитрович
 Месарош Іван Яношович
 Молнар Наталія Володимирівна
 Мотичко Василь Петрович
 Мочар Павло Михайлович
 Мурашко Володимир Петрович
 Негря Степан Іванович
 Немеш Михайло Іванович
 Немеш Михайло Федорович
 Несух Юрій Васильович
 Новосельська Ірина Теодорівна
 Носа Михайло Іванович
 Олашин Василь Миколайович

Орос Олександр Юрійович
 Остап'юк Микола Олександрович
 Офрін Василь Васильович
 Паш Василь Петрович
 Паш Юрій Юрійович
 Первой (Орос) Катерина Михайлівна
 Пітух Віктор Іванович
 Прінц Іван Юрійович
 Побережна Світлана Петрівна
 Попович Роман Васильович
 Павлюх Іван Дмитрович
 Пригара Дмитро Михайлович
 Раш Тібор Емеріхович
 Ромах Марта Степанівна
 Ромах Віктор Іванович
 Рішко Василь Васильович
 Руснак Іван Іванович
 Рушак Василь Іванович
 Протоієрей Василь Ряшко
 Савчук Адалберт Іванович
 Салей Петро Васильович
 Сасин Микола Миколайович
 Свид Василь Васильович
 Селебинка Василь Юрійович
 Сойма Іван Михайлович
 Спасюк Марія Андріївна
 Станавський Михайло Васильович
 Терновський Володимир Михайлович
 Терновський Михайло Михайлович
 Тиводар Михайло Іванович
 Тріпак Віктор Дмитрович
 Федоровчак Степан Іванович
 Федоровчак Павло Г.
 Форіш Василь Васильович
 Форкош Микола Людвикович
 Хома Іван Михайлович
 Хром'як Василь Васильович
 Цех Василь Юрійович
 Ціпле Юрій Григорович
 Черевко Володимир Васильович
 Черничко Василь Федорович
 Шак Василь Михайлович

Шобей Андрій Васильович
 Шобей Олена Андріївна
 Шорі Йосип Йосипович
 Шуфріч Едуард Золтанович
 Шушвал Олександр Васильович
 Юрко Василь Васильович

Рахівський район:

Бечук Ніна Дмитрівна
 Волічек Володимир Васильович
 Герлан Микола Степанович
 Ерстенюк Юрій Петрович
 Йосипчук Володимир Йосипович
 Манівчук Богдан Юрійович
 Миндюк Микола Ількович
 Михайлюк Микола Васильович
 Піпаш Володимир Васильович
 Піпаш-Косівський Василь Олексійович
 Спасюк Марія Юріївна
 Тацяк Юрій Юрійович
 Ференц Петро Петрович

Великобerezнянський район:

Близнаць Валентина Петрівна
 Близнаць Володимир Константинович
 Волосянський Йосип Васильович
 Добромільський Йосип Васильович
 Ісак Іван Юрійович
 Канюк Михайло Юрійович
 Канюк Петро Петрович
 Кацрал Василь Васильович
 Керецман Василь Іванович
 Кваковський Мирослав Юрійович
 Ковач Віктор Ілліч
 Мацак Мирон Петрович
 Ревта Юрій Андрійович
 Рогач Василь Андрійович
 Слюсарчук Юрій Михайлович
 Тиболт Василь Васильович
 Шеменяк Григорій Васильович
 Шостак Ярослав Якович

Перечинський район:

Бачинський Іван Едмундович
 Біган Михайло Михайлович
 Бігун Михайло Іванович
 Бобонич М. В.
 Бодак Я. М.
 Бондар Л. Г.
 Браїло Я. М.
 Гартнер Едуард Степанович
 Гутлебет Ф. Ф.
 Долинич Я. В.
 Джурджа В. Т.
 Дзямулич М. І.
 Залевський М. І.
 Захаров В.
 Заяць Іван Михайлович
 Ігнашко М. Ю.
 Кепич Ярослав Іванович
 Кич Володимир Йосипович
 Комеса Михайло Іванович
 Король В. Ю.
 Король Ю. В.
 Корпнець І. Ю.
 Кул Юлій Антонович
 Кулак Є. М.
 Купар Іван Васильович
 Куртанич А. М.
 Куштан Михайло Іванович
 Лабанич Михайло Михайлович
 Лабанич Олена Михайлівна
 Лешко Андрій Панасович
 Лопушанський А. А.
 Магада В. А.
 Мегела Юрій Васильович
 Мулеса Василь Васильович
 Пал Олександр Олександрович
 Палетич М. І.
 Петерліні М. М.
 Попадинець М. М.
 Сивохоп І. І.
 Скрип А. В.
 Скрип Василь Дмитрович

Скрипка Віра Василівна

Тимко В. В.
 Тимко Віктор В.
 Тимко І. М.
 Тимко М. Ф.
 Федачко Ю. Ю.
 Федор Іван Андрійович
 Ходанич М. М.
 Шукаль І. І.

Свалявський район:

Бауман Тіберій Олександрович
 Груша Олексій Михайлович
 Андрійчук (Мадрига) Ірина Михайлівна
 Панічковський Валентин Йосипович
 Турок Михайло Іванович
 Хвуст Володимир Олексійович

Виноградівський район:

Бігун Іван Іванович
 Боднарюк Дмитро
 Бунча Володимир Антонович
 Жупанин В. П.
 Майданій Микола Федорович
 Єпископ Іван Маргітич
 Неймет Юрій Іванович
 Ньорба Федір Васильович
 Сочка Василь Юлійович
 Роман Михайло Іванович
 Урста Віктор Юрійович
 Черкун Василь Карлович
 Чонка Омелян Іванович

Міжгірський район:

Анталовський В. І.
 Голуб Ганна Петрівна
 Кравченко Віктор
 Кушик Іван Іванович
 Лях Михайло Андрійович
 Малецький Роман Васильович
 Мандзюк Василь Юрійович
 Мокрянин Іван Михайлович

Пожар Федір Юрійович
Цімбота Іван Іванович
Воловецький район:
Варяниця Анатолій Іванович
Вішован Юрій Юрійович
Волошин Ілля Михайлович
Зенинець Віктор Васильович
Зюзя Юрій Іванович
Минда Василь Михайлович
Мошкола Іван Іванович
Пішко Володимир Іванович
Стан Михайло Федорович
Флуд Василь Васильович

Іршавський район:

Бісьмак Юрій Петрович
Бісьмак Анна Іванівна
Бегеш Іван Іванович
Баран Степан Іванович
Вдович Володимир
Воробок Юрій Іванович
Гудь Ярослав Васильович
Дерин Дмитро Васильович
Дочинець Михайло Федорович
Дочинець Дмитро
Ігнатко Одарка Петрівна
Капцош Олександр Іванович
Кебелеш Михайло Юрійович
Кебелеш Михайло Іванович
Кебелеш Михайло Юрійович
Кельбас Ольга Іванівна
Керечанин Юрій
Копинець Іван Степанович
Копинець М. І.
Кополовець Василь Іванович
Кузан Василь Васильович
Лях Степан Петрович
Марущинець Василь Іванович
Максимишин Іван Павлович
Матіко Михайло Васильович
Матіко Федір Васильович
Михайлочко Іван Іванович

Паранич Микола Кирилович
Попдякунік Олександр Олександрович
Потушняк П. М.
Поп'юрканич Йосип Йосипович
Поп'юрканич Лариса Йосипівна
Путраш Олег Петрович
Рязанов Василь Васильович
Фегер Марія Федорівна
Чорба Олександр Олександрович
Шинкарь Михайло Іванович
Шпак Данило

Берегівський район

Гриць Микола Іванович.
Криванич Федір Федорович

Р. С.: Робота з уточнення, доповнення та розширення списків борців за незалежність України кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття триває і надалі.

Святкова різдвяна Божественна літургія в кафедральному храмі ПЦУ за новоюліанським календарем

25 грудня 2021 р., у свято Різдва Христового за новоюліанським та григоріанським календарем, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви

України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А) традиційно було відслужено святкову архієрейську різдвяну Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, в. о. ректора Ужгородської української богословської академії, благочинного Ужгородсько-Мукачівського благочиння, благочинного кафедрального храму та протодиякона Івана Жабляка.

Під святкові та радісні вигуки «Христос Народився! Славимо Його!» духовенство

молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за відвернення згубних вірусів та хвороб, за розквіт Держави України та Української Церкви, та за щасливе життя наших рідних і близьких.

Під час святкової проповіді протоієрей Юрій Гал привітав прихожан з Різдом Христовим і зачитав різдвяні послання Блаженнішого Епіфанія Думенко, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Православної Церкви України та Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією.

Із святковим різдвяним архіпастирським вітанням та благословенням до присутніх у храмі звернувся і Преосвященніший владика Віктор Бедь, який привітав всіх із Різдвом Христовим за новоюліанським і григоріанським календарем, яке цього дня святкує абсолютно переважна частина Християнських Церков у світі, серед яких: Константинопольська Православна Церква (Вселенський патріархат), Грецька Православна Церква Александрії, Грецька Православна Церква Антіохії, Ру-

мунська Православна Церква, Болгарська Православна Церква, Православна Церква Кіпру, Елладська Православна Церква (Греція), Православна Автокефальна Церква Албанії, Православна Церква Чеських земель і Словаччини, Православна Церква Америки, Римокатолицька Церква, Англіканська Церква, ряд Протестантських церков та інші. У своїй архіпастирській проповіді владика Віктор Бедь зупинився на святості і значенні свята Різдва Христового в житті кожного християнина і Церкви Христової, а також роз'яснив історію святкування даного свята згідно

новоюліанського, григоріанського та юліанського календаря і благословив всіх на мирне і щасливе життя у Новонародженому Спасителі нашому Ісусі Христі.

Після завершення святкової різдвяної Божественної літургії Преосвященніший владика Віктор Бедь привітав і благословив іподиякона Олександра Жабляка із Днем народження, яке він відсвяткував напередодні Різдва Христового 24 грудня, а прихожани проспівали «Многая, і благая літа...» імениннику, якому виповнилося славних 13 років.

Відтак, в кафедральному храмі пролунали різдвяні колядки та щирі вітання з Різдвом Христовим і вигуками «Христос Народився! Славимо Його!». Богослужіння супроводжувалося святковим різдвяним співом архієрейського кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк, а службу дяків очолив старший дяк Іван Хланта.

Р. С.: 7 січня 2022 р. в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А), також відбудеться і святкова різдвяна Божественна літургія за юліанським календарем.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

ПАМ'ЯТКА ДЛІА АВТОРІВ!

ВІМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

у ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ ГАЗЕТІ «СРІБНА ЗЕМЛЯ»

Принципове спрямування журналу: дослідження проблем суспільно-політичного життя й національного державотворення України в минулому, сьогоденні та майбутньому. Редакційною колегією приймаються матеріали у вигляді статей з тематичними фотоілюстраціями **виключно в електронному варіанті** на електронну адресу –

carpatia.doslid@gmail.com й повинні відповідати покроково таким вимогам:

- 1) текст українською мовою + фото автора (JPG);
 - 2) набір в текстовому редакторі Word for Windows 98 або 2000 шрифтом Times New Roman, font 12, інтервал 1, у режимі автоматичної розстановки переносів, абзацний відступ – 1;
 - 3) назва статті великими літерами, по центру, жирним;
 - 4) ім'я, прізвище (малими літерами, жирним, у кінці знак * для посторінкової розширеної інформації про автора, яка нежирним шрифтом, за таким прикладом: Сергій Даценко, кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і державного управління, Ужгородський національний університет, Ужгород, Україна, e-mail: sergiy_datsenku@ukr.net);
 - 5) анотація українською на 5 речень про зміст статті (курсив, нежирним);
 - 6) текст статті (повний обсяг до 5 сторінок);
 - 7) список використаної літератури за необхідності (структурне означення - малими літерами, нежирним, курсив, пронумеровано підряд, в алфавітному порядку, наприклад: 1 – для монографій; 2 – для статей; 3 – для електронного джерела:
1. Петренко М. Україна в контексті українського державотворення: навчальний посібник. Ужгород: КаУ ім. Августина Волошина. 2009. 156 с.
 2. Лугош Л. М. Фінанси і кредити в Україні: Національний вісник Карпатського університету імені Августина Волошина . Ужгород, 2019.
 3. Бесараб М. Коротка історія єврейських партій Закарпаття. Просвітницько-пізнавальний портал «Історія». URL: www.karpaty.com/2014

Файл із матеріалом позначається із вказаним номером випуску альманаху, прізвищем та ініціалом за таким зразком: AlmUd_Datsenko-S

За науковий зміст викладеного матеріалу, термінологію та граматику відповідають автори.

Видання є періодичним журналом А4 формату і має Міжнародний стандартний серійний номер – ISSN.

Виходить щоквартально – 4 рази на рік. Орієнтовний вихід журналу впродовж року – березень, червень, вересень, грудень.

Щиро запрошуємо до співпраці!

З повагою редколегія видання!

Упорядкування і виготовлення оригінал-макету:

Максим ПУШКАР, відповідальний редактор

Технічний супровід комп'ютерного забезпечення:

Ярослав БІДЗІЛЯ, системний адміністратор

інформаційно-аналітичного центру

Карпатського університету імені Августина Волошина

м. Ужгород

Видруковано з оригінал-макету:

Карпатський університет імені Августина Волошина

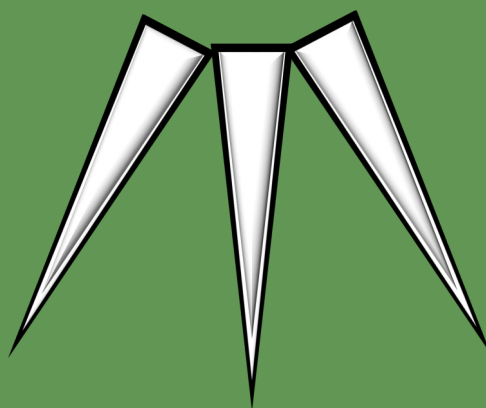
Наклад - 300 прим

Газета
«Срібна Земля»
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА
Альманах-огляд за 2021 рік

Випуск 1, 2022

Срібна Земля

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів

- Початкова освіта та дошкільна освіта;
- Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова і література. Історія);
- Філософія (міждисциплінарні програми);
- Богослов'я (пастирське богослов'я, військове капеланство, місіологія, педагогіка, церковне музичне мистецтво, релігієзнавство, соціальна робота та міждисциплінарні роботи);
- Психологія;
- Фінанси, банківська справа та страхування;
- Менеджмент;
- Право;
- Інші спеціальності та освітні програми станом на актуальний рік вступу (зазначені на офіційному сайті університету)

Міжнародні освітні програми

- Міжнародні освітні програми подвійного диплому та академічної мобільності

Післядипломна та додаткова освіта

- Друга вища освіта;
- Підвищення кваліфікації;
- Підготовка офіцерів запасу.

Аспірантура

- Підготовка докторів філософії.

Можливість вступу без ЗНО

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ДІЄ АСПІРАНТУРА ТА ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.kau.com.ua; vstup.kau.com.ua

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж Карпатського університету імені Августина Волошина

Підготовка фахових молодших бакалаврів

на базі 9-х класів з одночасним здобуттям профільної середньої освіти;
на базі 11-х класів.

- Право;
- Фінанси, банківська справа та страхування;
- Інші спеціальності актуальні на рік вступу (зазначені на офіційному сайті університету/коледжу)

Випускники коледжу мають право на продовження навчання в бакалавраті закладів вищої освіти за скороченим терміном навчання.

Можливість вступу без ЗНО

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.kau.com.ua

УЖГОРОДСЬКА УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ

Підготовка бакалаврів і магістрів

- Богослов'я (пастирське богослов'я; військове капеланство; місіологія педагогіка та міждисциплінарні програми);
- Історія церкви;
- Церковне мистецтво;
- Церковне музичне мистецтво (регент церковного хору);
- Релігієзнавство;
- Державне канонічне право;
- Соціальна робота;
- Психологія релігії;
- Міждисциплінарні освітні програми.

Дипломи академії визнаються ЗВО для зарахування на навчання до закладів вищої освіти.

ПРИ АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА ТА ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.uuba.org.ua

УЖГОРОДСЬКИЙ БОГОСЛОВСЬКИЙ КОЛЕДЖ УЖГОРОДСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Підготовка фахових молодших бакалаврів

на базі 9-х класів із одночасним здобуттям повної середньої освіти;
на базі 11-х класів:

- Богослов'я;
- Місіологія;
- Педагогіка;
- Державне та канонічне право;
- Соціальна робота;
- Церковне мистецтво;
- Церковне музичне мистецтво (регент церковного хору).

Із здобуттям другої світської фахової передвищої освіти за спеціальностями:

- Фінанси, банківська справа та страхування;
- Право;
- Інші спеціальності та освітні програми станом на актуальний рік вступу (зазначені на офіційному сайті університету/коледжу).

Випускники коледжу мають право на продовження навчання в бакалавраті закладів вищої духовної освіти та закладів вищої освіти за скороченим терміном навчання.

Можливість вступу без ЗНО

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.uuba.org.ua